

A kőbaltától a halálsugárig

Irta: SZÁNTÓ GYÖRGY

Az európai ember büszke a kulturájára. Valóban, lehet is. Nincs nap, hogy ne kapnánk hirt újabb találmányokról. A harmincöt-ezer tonnás csatahajókról eltűnt a gőzgép, a motor és turbina foglalta el a helyét. Fedélzetükről egy órán belül hatvan felderítő hidroplán, hatvan bombavető és nyolcvan harci és vadászhidroplán röppenhet fel. Egy tíz egység-ből álló hajóraj így kétezer repülőgépből álló légiflottát tud bármely óceánról harcra küldeni. A láthatatlan füst ezzel szemben megbénítja az aeroplánok motorjait és a gépmadarak lepotyognak a nagy magasságból, mint halott madarak. A városokat kötött léggömbök dróthálózata védi három ezer méter magasságban, a nagy tudós, Tesla csak a napokban találta fel a halálsugarat, amely kétszáz kilométeres körzetben minden életet elpusztít. Japán és Franciaország nagyban gyártják a zsebtorpedókat, a németek kémiai találékonysága a háromezredik mérgező gáz jubileumát ünneplé megünnepelt családi körben, ha a Führer nem volna mással elfoglalva. Anglia hatvan millió fontot irányzott elő jövő évi hadi költségvetésére és közben társadalmi akciót indít a német pacifistáknak az internálótáborokból való kiszabadítására. Szegény ártatlan bolondok. Mindenki mosolyog, ha pacifistával találkozik társaságban, vagy hírlapok hasábjain. Skodák mosolyognak leginkább. Az élet pedig új hajtóerőkkel rohog tovább a halál felé. Verne és Wells technikai fantáziáját immár a valóságba realizálta, sok tekintetben messze túlszárnyalta. És mi elgondolkozunk az államférfiak utazásmániájára, az ezerfajta megnevezési paktum, a kétségbeesett leszerelési konferenciák csődjének tragikomikus színpadán. Valamikor történthetett valami, ami haszontalanná és így nevetségessé teszi azon cikkeket, tanulmányokat, manifesztációkat, könyveket százezreit, amelyekben az emberi szolidaritás fantomját kergetik szobákban töprengő világmegegyők.

Igen, valamikor történt valami. Amikor az első ember a mindenkivel való harcban önmagának találta a fahusángot és a hajított követ külön-külön és fahusáncsal félelmes fegyverré, kőbaltává kötözte össze a kettőt. Ez volt az első találmány, az európai kultúra hajnala. Ázsiában, az Afrikát és Amerikát összekötő Óceániában vallások, fajok és legendák születtek, Európában az első kőbalták. Ami azóta történt, iszonyú természeti katasztrófák sorozata és a kőbalták aranykereső véres mítoszai. Az európai ember technikai kulturája pedig előkészület a természet legnagyobb, legszindusabb, legpompázatosabb katasztrófájára. A gázok és halálsugarak Divina Commediájára.

Igy kellett történnie? Allítom, hogy így. Amikor önkéntesiskolába kerültem, egy gyermekarcu hadnagy volt az első előadó. Ezzel a mondattal kezdte: Háboru mindig volt és mindig lesz. Ma látom, éppen dátumszerűen pontosan husz esztendő múltán, mennyire nagyobb bölcs volt ez a Ludovikából frissen kikerült gyermekember, mint Husz János, Morus Tamás, Romain Rolland, Barbusse, avagy Upton Sinclair.

Sok minden megvilágosodott előttünk ebben a két évtizedben. A háborúk, forradalmak és ellenforradalmak filozófiája gigantikussá fejlődött, hogy méltó betetőzése legyen a technikai kulturának.

Aki a halál felé megy, villámok fényé-

ben, az élet ellobogó lángjában kísérteties élességgel lát a kozmikus messzeségekbe. Gyermekkorától fogva újraél mindent pillanatok alatt. És a kőbalták mítoszában reálát az emberiség szolidaritásának kérielhetetlenül utópisztikus voltára is.

A háborúk filozófiájánál tanulságosabb és összefoglalóbb a forradalmak filozófiája. A polgár meztagságot azokat, akik a Gréve piacán egy új világot teremtetek számára. Danton és Robespierre vérszopó fenevadak, mert négy ezer arisztokrata fejével fűrészesporos kosárba gillutinozták a feudalizmust. De Napoleon hős, mert tízmillió fejjel lekanyarította a forradalmi erők hidráját. A múlt század negyvennyolcas forradalmi vajmi keveset tudtak

Mussolini a Keleti Locarno-hoz való csatlakozásra akarja rábírní Németországot

A Duce tárgyalásai a szovjettel — Franciaország megfenyegette Lengyelországot — Románia szerepe a Keleti Locarnóban

Párisból jelentik: Chambrun gróf római francia nagykövet Párisba érkezett és beszámolt azokról a tárgyalásokról, amelyeket a keleti Locarno kérdéseinek ügyében Mussolinivel folytatott. Ezzel kapcsolatban a Quai d'Orsay sajtóosztálya hivatalosan jelenti, hogy Barthou e hét végén Rómába utazik, ahol több napot tölt. Előzőleg Chambrun gróf, aki visszautazik Rómába, alaposan előkészíti a Mussolini és Barthou között megbeszélésre kerülő kérdéseket.

A Duce irásztala fiókjának titka

Mussolini egyébként közel egy órán át tárgyalt a keleti Locarno kérdéséről Potemkin szovjettal. Potemkin a Duce előtt annak szükségességét hangoztatta, hogy Olaszország az Angliához hasonló állápontra helyezkedjék, mert

az olasz közvetítés sokkal nagyobb eredménnyel járna Berlinben, mint az angoloké.

Olaszországnak kellene rábírní Németországot, hogy csatlakozzék a keleti Locarno azon részéhez, amely az északi államok kölcsönös garanciális szerződés-tervezetét öleli fel. Amikor Potemkin fejtegetéseit befejezte, a Duce irásztalának fiókjába nyult és elővette a már elkészített hivatalos kommunikét, amely teljesen abban a szellemben íródott meg, mint amelyben az orosz követ fejtegetései mozogtak. Potemkin ezután kijelentette, hogy a kommunikét köszönettel veszi tudomásul és teljesen megbizik a Duce további eljárásában.

A Daily Telegraph szerint Barthou megfenyegette a lengyel követet, hogy amennyiben a lengyel kormány hamarosan nem tér jobb belátásra, úgy Franciaország megszünteti mindazokat a pénzügyi és gazdasági téren biztosított kedvezményeket, amelyekben Lengyelország eddig részesült, megszakítja a politikai érintkezést,

felmondja a lengyel-francia szövetségi, barátsági és megnevezési egyezményt.

Itteni politikai körökben hangsúlyozzák, hogy a keleti Locarno sem nem őszinte, sem nem tökéletes munka. Kizárja azokat az államokat, melyek pedig a béke pillérei lehetnének, ellenben csak arra van tekintettel, hogy a francia érdekek Németországgal szemben minél jobban megvédessenek. Németország „képtelenné tétele” visszahat a német gazdasági életre is, már pedig Lengyelországnak szemmi szüksége egy olyan szomszédra, melyet gazdaságilag is teljesen tokrétek. Lengyelor-

szágról a Marx Károly nevű orvostól, aki éppen akkor írta meg ama tanulmányrendszerét, a mellyel hetven esztendő után forradalmasította Európát. És itt újra történt valami, ami végzetes fordulat mai szemmel a kőbaltamítosz nagy drámájában.

Európának csaknem minden országában lezajlottak a marxista forradalmak. Oroszországon kívül sehohsem tudták tartósan a hatalmat a proletáriátus kezére juttatni. Oroszország pedig lélekben sohasem tartozott igazán Európához. A marxista forradalmak sokkal szélesebb előkészületek után és sokkal hatalmasabb eszközök birtokában lángoltak fel, mint a polgárság forradalma. A polgárság mégis elérte célját, a feudális rendszert megbuktatta. A proletáriátus ezzel szemben képtelenné mutatkozott arra, hogy a polgárság hatalmi helyzetét még látszatra is megingassa. Ennek oka nem a proletáriátus tehetetlenségében, hanem a marxista teóriában keresendő és mai nézőpontunkból feltétlenül ki is mutatható.

A marxi eszmék felépítésében és harcában

szág szabadelvűbb politikát követel Németországgal szemben, mert ez az állam csak akkor tér gazdaságilag magához, ha megadják neki a szükséges mozgási szabadságot. Másik nagy hibája a keleti Locarnonak, hogy az Lengyelországot teljesen elvágja szövetségeseitől, így például Romániától, mellyel a keleti Locarno a legkisebb mértékben sem számít. Barthou kijelentése szerint

nem szükséges Romániának csatlakozni a keleti Locarnóhoz, mert a balkáni paktummal Románia teljesen védve van.

Ez nem igaz, de sokkal inkább igaz az, hogy ha létrejön a keleti Locarno, úgy

Románia lesz a kapocs, mely a balkáni paktum államait Magyarországon át összeköti Ausztriával és Németországgal.

Ha ez a front létrejön, — melynek előfeltételei teljesen adva vannak — ám akkor nézze meg Franciaország, hogy mit ér biztonsági öve, melyet Németország köré kovácsol. A keleti Locarno nem a békét, hanem a háborút készíti elő Európában — írja a Gazeta Polska.

Lengyelország visszautasítja a csatlakozást

De Chambrun francia nagykövet kedden délelőtt ismét hosszasan tárgyalt Mussolini miniszterelnökkel. Beavatott helyen ennek a tárgyalásnak nagy fontosságot tulajdonítanak. Allítólag a keleti-locarnói paktum kérdésében folyt le Mussolini és De Chambrun között az eszmecsere, amelynek során Mussolini kijelentette, hogy összeköttetésbe lép a német kormánnyal, amelynek

javasolai fogja a keleti-locarnói paktumhoz való csatlakozást.

Az „Oeuvre” jelenti: Slatowszky lengyel követ hétfőn délelőtt megjelent a Quai de Orsayban és hosszabb megbeszélést folytatott Barthou külügyminiszterrel. A lengyel követ — az Oeuvre szerint — kijelentette a francia külügyminiszternek, hogy

Lengyelország nem tehet ígéretet a keleti-locarnói paktum tekintetében,

mert ma a lengyel kormány nincs tisztában azzal, hogy a Lengyelországtól követelt áldozatokkal szemben milyen ellenértékekre számíthat a lengyel nép.

két hiba van. Egy elméleti és egy taktikai. Mindkettő egyaránt súlyos és döntő kihatású lesz. Az elméleti hiba a történelmi materializmus. Ez a szükségszerűség elvén alapul és a gyomor forradalmát akarja jövendőlni és igazolni. Ehes gyomor sohasem csinált még eredményes forradalmat. Az embersors ezenfelül nem matematika. A lélek erői százszorosan nagyobbak a test erőinél és főleg kiszámíthatatlanok. Értéköbbség, profit, mechanikus munkaerő és egyéb ilyen fogalmak számtanának átvitele az etikába lehet logikus elmélet, de semmi egyéb. Nem a gyomor, de a lélek szükségletei mozgatták az emberi társadalmak erőit. Ezt bizonyítja ama nyolc kultura születése, virágzása és halála, amelyeket az emberiség történelmi korszakait belül figyelemmel kísérhetünk. Mindegyik eleven és gigantikus cáfolata a történelmi materializmusnak.

A marxizmus hibája taktikai. A töké ellen indított nemzetközi harcban élesen meg kellett volna különböztetnie és elválasztania az építőkapitalizmust a romboló kapitalizmustól.

Jól tudom, a marx elika nem tehet ilyen megkülönböztetést. A profit profit, az ő szemében jogtalan és erkölcstelen. De az embersors irányvonalának útjában ez ugyanolyan meddő elmélet, mint a történelmi materializmus tana. Kérdezem, nem lett volna célravezetőbb a szárazadeji hatalmas szakszervezeti és egyéb propagatív erőket speciálisan a háborus nehézipar ellen mozgósítani? Kérdezem, nem lett volna hatásosabb a szabadság, testvériség, egyenlőség, nemzetköziség, osztály nélkülség egymásután kompromittált jelszavai helyett ezt az egy mondatot köztudatba venni: a háboru méltatlan és rossz ügy?

Ez matematikailag is kiszámítható és bizonyítható. Az építő kapitalisták ebben a jelmondatban odasorakoztak volna a proletáriátus és a polgárság mellé, a Schneider-Kreuzotok, Krupok, Skodák, Armstong Wickersék és Matysik elszigetelődtek volna ebben a harcban, a szakszervezeti pénztárak nem sztrájkmozgalmakban morzsolódtak volna fel, hanem egy méltóbb és eredményesebb harcban, amelyet a kapitalizmus tulnyomó többsége is támogatott volna. A háborus nehézipar pusztulása egyben az imperializmus bukását is jelentette volna és jelenthetné ma is. Ha megszűnnék a romboló kapitalizmus pokoli internacionáléja nem volna szükség semmiféle internacionálé és a nemzetek szabadon és bocsúletesen fejlődne a nemzeti lelkeség alapján. A nemzeti kultura és nemzeti szellem küzdelme csak építő munka volna és nem romboló. Európa mozgalmi mind a nemzeti szellem erőit érvényesítették. Európa lelkesége tehát ilyen irányú és csak ebben az irányban menthető. De nem jámbor, szobában bégető pacifizmussal. Hanem egy ilyen irányú elmélet kifejlesztésével, az építő erők összefogásával.

Ma az építő kapitalizmus, az építő államférfiak kezében van az egész európai kultura, talán az egész emberi kultura sorsa. Ezt osztályharcokkal komplikálni végzetes lehet. A fontos az eddigi elméleti és taktikai hibák felismerése. Szövetkezés a föld öt nagy nehézipari trustje ellen. Ez minden nemzetnek, minden osztálynak egyformán érdeke, ez feleslegessé teszi a konferenciák végzetetlen meddő sorozatát. És megcáfolja a kőbalta mindenhatóságának hazug mítoszát.

Mondják, a természet éltetőereje a harc. A tenger pusztítja a partj sziklát, a szárazföld előnyomul a nagy vizek ellen. Az állatvilág millió fajtája egymást gyilkolja víz alatt, föld alatt, a felszínen, a levegőben. Halál nélkül nincs élet, a gyilkolás a nagy kiegyensúlyozó élet és halál titokzatos határmesgyéjén, az ásvány, a növény, az állat, az ember, az istenek kiismerhetetlen latorjáján. Minden pillanatra milliárd életforma halálát jelenti. De vajon nekünk segédkezünk kell ebben? Harcolunk a baktériumokkal, az elemekkel és a nagy mindenséggel. Egymást is nekünk kell-e gyilkolnunk?

Ha igen, az a nyolc emberi kultura csak álom volt. Valami képzeletfeletti szörny álma. A természet kegyetlen játéka. És ha az egymást öldöklés ellen sem tudunk végső pillanatban szervezkedni, akkor elkövetkezett a kőbalta mítoszának rettentő beteljesülése.

Forradalmi jellegű öltött a san-franciskói sztrájkmozgalom

A sztrájkolók kirabolták az élelmiszerüzleteket. — Uccai harcok, összerombolt gépkocsik. — Új közlekedési eszköz San-Franciskóban: a görkorcsolya. — Newyorkot is sztrájkveszedelem fenyegeti

A sanfranciskói sztrájkmozgalmak, amelyek már forradalmi jellegű öltöttek, fokozott mértékben terjednek. A ma érkezett jelentések szerint hétfőn este, mielőtt az élelmiszerüzletek bezártak volna, ezeröttszáz főnyi sztrájkolóból álló tömeg megrohanta a fűszerüzleteket és kifosztotta azokat. Az elhurcolt árucikkek értéke meghaladta a négyezer dollárt. A tömeg elzárta az uccákat és lehetetlenné tett minden forgalmat. Négy teherautó jutott a tömeg kezébe, ezeket felborították, benzinnel leöntötték és felgyújtották. A tömeg behatolt a kikötővállalatok városi irodájába, ahonnan a butorokat kihurcolta, máglyákat rakott belőlük és felgyújtotta. A rendőrség és katonaság kerülni akarta a vérontást és a tömeget nem kergette széjjel.

Az élelmiszerüzletekből elhurcolt szalonát és egyéb husneműt a máglya tüzén süítették meg.

A katonai parancsnokság és a tengerészeti vezetőség megnyugtatta a lakosságot és kijelentette, hogy a katonai raktárakban nagymennyiségű élelmiszer áll végszükség esetén rendelkezésre. Sanfranciskó városát előzőnk az újságírók. Az összes jelentős amerikai és európai lapok munkatársai ott vannak. A főpostán egy egész épületszárnyat bocsátottak a hirlapírók rendelkezésére.

A munkásszindikátusok vezére kijelentette,

Veszedelemesen terjed az amerikai sztrájkmozgalom

A sztrájk-bizottság az élelmiszerzésre külön kijelölt egy autó karavánt, amelyet megfelelő jelzéssel látott el. Ezek a gépkocsik szabadon közlekednek a megszállási kordonon kívül is. Több más autó is megkísérelte, hogy ezekkel az autókcal együtt kijussanak a városból.

Ezeket a gépkocsikat azonban feltartóztatták és összerombolták.

Több gépkocsit a szakadékba dobták. A külvárosban az esti órákban a zárt üzletek redőnyeit felfeszítették és a fosztogatások megismétlődtek. A tömeg szembehelyezkedett a rendőrséggel, összetűzés támadt, amelynek során két rendőr súlyosan megsebesült. Tíz letartóztatás történt.

Kerékpár és görkorcsolya

Sanfranciskó uccái érdekes külsővel bírnak. Mindenütt katonaságot, gépfegyverosztásokat, lovasrendőröket lehet látni. A villamosok nem közlekednek, sem autóbussz, sem autó nem jár az uccákon. Az egyedüli közlekedési eszköz a kerékpár. Kedden azonban egy újabb közlekedési eszköz kezdett divatba jönni.

a görkorcsolya, azzal száguldanak végig az uccákon.

Az üzletek kedden is zárva maradtak. A bankok és pénzváltó-intézetek nyitva vannak ugyan, de állandóan üresek. Kedden délelőtt a nagy árucarnokok is leluzták redőnyüket. A hatóságok kijelentik, hogy az állam garantálja a lakosság élelmiszerellátását.

Kedden délelőtt négy villamosvállalat megindította üzemét és több vonalon sztrájkolókkel megindult a közúti forgalom. A központi sztrájkbizottság erre úgy határozott, hogy megengedi a villamos, gáz- és vízvezeték üzemek munkásainak, hogy ismét felvegyék a munkát. Az engedély azonban csak július hónap végéig szól.

Ha addig a sztrájk nem fejeződik be, akkor ezek a munkáscsoportok is kötelesek újból a sztrájkolók közé állni.

A sztrájkbizottságot ebben az elhatározásában befolyásolta az a körülmény is, hogy New-

Yorkban a sztrájk helyzetében nem várható enyhülés, ellenkezőleg.

a hangulat egyre jobban kiéleződik.

A kormányzó intézkedésére, kedre hétezer katonát vontak össze a városban. Az uccákon végig ágyukat, tankokat, gépfegyvereket állítottak fel. A csapatok lövésre készen tartott fegyverekkel járják be a különböző uccákat.

Az élelmiszerhiány egyre fokozódik. Los-angelesi lap szerint, azok az események, amelyek Sanfranciskóban lefolynak, már nem hasonlítanak általános sztrájkhoz, hanem *forradalmi karaktert öltöttek.*

Kenyér és tej San-Franciskó lakosságának

Későbbi jelentések arról számolnak be, hogy a situáció egyre jobban kiéleződik és az események rohamnak előre. A munkásszervezetek bizottságot delegáltak, amely a rendőrséggel együtt örködik a rend megóvásán. A sztrájk-bizottság csupán tizenkilenc vendéglőnek engedte meg, hogy ételt szolgáljon ki. Ezekben az éttermekben naponta legfeljebb háromezer és ötszáz ember tud étkezni. A sztrájk-bizottság egyik tagja kijelentette:

— Nem akarjuk, hogy az emberek éhen pusztuljanak. Gondoskodni fogunk kenyérről és tejről. Ez elég ahhoz, hogy senki éhen ne pusztuljon.

Yorkból repülőgépen száz sztrájkolót küldöttek Sanfranciskóba. A légi társaságok kötelezettséget vállaltak arra nézve, hogy néhány napon belül ezer szakmunkást szállítanak repülőgépen Sanfranciskóba.

New-York városát is sztrájkveszély fenyegeti. A szabómunkások akarnak bérharcot kezdeni. Birminghamban általános sztrájk van készülöben, a fémipari munkásság már meg is kezdte a sztrájkot. St. Louisban a tésztagyári munkások, Baltimoreban hatezer teherató-soffőr szüntette be a munkát.

A sztrájkhoz csatlakoztak Oakland, Berkeley, Alameda és Huntswille is, ahol eddig 15 gyapotszövő gyár 10 ezer munkása sztrájkol. Holnap ismét háromezer főnyi katonaság érkezik Sanfranciskóba és most a védőrség száma elérte a 10 ezer főt. A katonaság a város fontos stratégiai pontjait megszállva tartja.

A várost több, mint 100 ezren elhagyták és más államokba távoztak.

Moszkvából jelentik: A szovjet sajtó részletes jelentéseket közöl Sanfranciskóból és érdekes kommentárokat fűz a sanfranciskói helyzethez. A Pravda hangsúlyozza, hogy azok az események, amelyek Sanfranciskóban lefolynak, hamarosan nagyon nagy szociálpolitikai jelentőséghez fognak jutni.

Halállal fenyegették meg Sir John Simon angol külügyminisztert

Londonból jelentik: Sir John Simon külügyminisztert az utóbbi hetekben többször halállal fenyegették meg. Névtelen leveleket kapott, amelyben bejelentették a külügyminiszternek, hogy „elteszik láb alól”. Az egyre megismétlődő fenyegetődzés arra készítette a külügyminisztert, hogy pártfőnökének fokozottabb rendőrségi felügyeletét rendelje el. Tegnap valaki a külügyminiszter feleségét kérte sürgősen a telefonhoz. A titokzatos telefonáló a következőket mondta:

— Az ön férje Angliát a háboru felé viszi, de mi megakadályozzuk abban. Vegye tudomásul, hogy az ön férjére kimondottuk a halálos ítéletet. Én fogom megölni.

Ellentmondó vallomások miatt

Mironescu és Uica tábornok szembesítését rendelte el a Skoda-bizottság

Mirto és Tilea volt alminiszter vallomása prágai utjáról — Nyilvánosságra került Zeletzky egy feltűnést keltő titkosírású levele

Bucurestiből jelentik: Ma éjszaka a fővárosba érkezett Maniu Gyula, akit számos politikai barátja keresett fel a mai délelőtt folyamán. Maniu még nem kapott idézést a Skoda bizottságtól.

Egyébként Seinescu ezredes levelet intézett a Skoda-vizsgálóbizottság elnökéhez, amelyben kéri, hogy szembesítsék Uicával. A bizottság még nem döntött a szembesítést illetően.

A Skoda-bizottság előtt ma Mironescu volt miniszter tett vallomást, aki elmondta, hogy annak idején, a vizsgálat első szakaszában, bizonyos kérdéseket kellett tisztázni, mert hiszen a Skoda-cég csaknem hivatalos vállalat jellegével bír. Tisztázandó szempont volt, hogy vajon nem-e lesznek az ügy fejleményei kellemetlenek Románia és Csehország szövetségi viszonyára. Ez volt elsősorban annak az oka, hogy Uica tábornokot magához kérte a Skoda-üggyel kapcsolatosan. Ami Uica vallomásának a 20 milliós megvesztegetésre vonatkozó részét illeti, kijelentette a volt belügyminiszter, hogy a tábornok nem óhlyozott arra, hogy vele szemben megvesztegetést kíséreltek meg.

Ellentmondó vallomások

Pop Valer elnök megállapította, hogy Mironescu és Uica vallomásai ellentmondanak és elrendelte a tábornok és a politikus szembesítését.

Mirto prágai utjáról vallott. Elmondotta, hogy Tileával együtt járt a cseh fővárosban, még pedig Vaida felszólítására. Először Benest keresték fel, majd Löwensteinhez, a Skoda-művek vezérigazgatójához látogattak el. Ismertették a vezérigazgató előtt a történeteket, rámutattak arra, hogy a Skoda-művek romániai képviselője lehetetlen helyzetbe hozta a politikai és katonai vezetőszemélyeket és kifejtették, hogy ha a helyzet nem tisztázódik, legalább is a vizsgál-

Sikerült megfejteni Zeletzky egyik titkosírású levelét

Az egyik fővárosi lap feltűnést keltő cikkben közli Zeletzkynek egy Prágába intézett levelét, amelyet a Skoda-ügyben működő parlamenti bizottságnak sikerült megfejteni. A levél, amely érdekes közléseket tartalmaz, 1931. szeptember 1-én kelet és Zeletzky azt Fiala Vladimir mérnök, a Skoda-művek helyettes vezérigazgatójához intézte.

A levél így szól:

„Mélyen tisztelt vezérigazgató ur. Megérkezésem után nyomban összekötöttem léptem Osuwikficyxhe-vel (Bratescu államtitkárral) és a Hetghey (Románia) általános pénzügyi helyzetét tekintve véve, megállapodtunk abban, hogy szeptember 2-ikán létesítünk végleges megegyezést a június 15-ikén és július 1-én elmaradt részletek fizetését tekintve. A faember megérkezése után (hadügyminiszter) interviáltam nála és Ifsyedioqe-nél, a kaucsukembélnél (Argetoianu akkori pénzügyminiszter) és ha ez is eredménytelen marad, a faember jelentést tesz az esetről Antonnak. Ha pedig minden intervenció sikertelen marad, úgy intézkedjen, hogy az önök kormánya megbizna itteni diplomáciánkat a hivatalos intervencióval.”

„Kérem egyben elküldeni részemre a szükséges bankgaranciákat, amelyek szükségesek a szeptember 15-iki és október 1-i lejáratokra a Skoda- és Schneider-cégek részére. Ha szükségesek a garanciák, úgy a bankköltségek számájára írjuk, mert a kaucsukember egy átiratában, amelyet a faemberhez intézett, már tárgyalta ezt a kérdést. Kérem megváltoztatni a szerződést olyan értelemben, hogy az állam havonként fizeti az esedékes részleteket. Ezt a kérdést már megbeszéltem a faemberrel, aki beleegyezett. A faemberrel beszélgettünk egyéb-

lat befejeztéig kénytelenek lesznek felbontani a szerződést. A vezérigazgatóval folytatott megbeszélések órákig tartottak és azokról Tilea jegyzeteket készített. Ezek a jegyzetek 30 oldal terjedelműek voltak. Tilea kihallgatására került ezután sor és a volt alminiszter vallomástétele az egész délutánt igénybevette.

Tilea alminiszter elmondotta, hogy Prágában Hodzsa miniszterrel, majd Benes-sel tárgyaltak, akiknek intervenciójára Löwenstein, Skodaék vezérigazgatója felkereste a szállodában a két román minisztert. Első kérdésük a „Palaelibus” szóra vonatkozott, mire a vezérigazgató bebizonyította, hogy ez a szó már 1928. előtt is szerepelt a vállalat levelezésében. A vezérigazgató azt mondta, hogy már megadta a kért felvilágosításokat és

a titkos írás kulcsát is közölte.

Majd közölte azon román személyiségek neveit, akikkel mint ügyvédekkel, vagy más módon vonatkozásban, érintkezésben állottak. Később e téren az igazgató eltért az eredeti kijelentésektől, úgyhogy zavarok támadtak. Arra a kérdésre, hogy

a miniszterelnökségről eltűnt-e a hadügyminisztérium egy bizonyos titkos jelentése,

amelyet később Zeletzky irattárában találtak meg, kijelentette Tilea, hogy a Zeletzky-nél megtalált irat származhatott a miniszterelnökségről, mert a hadügyminisztériumtól a kormányelnökséghez eljuttatott jelentés négy pontból állott, az a másolat pedig, amelyet Zeletzky-nél megtaláltak, öt pontot tartalmazott.

Kihallgatták még Spirtau kisasszonyt, Madgearu volt kabinetfőnököt is. Uica, akit ma délután kellett volna szembesíteni Mironescuval, betegét jelentett. Kihallgatásra jelentkezett Vasiliu-Cluj is, aki Zeletzky védője volt. Kihallgatását csütörtök délutánra tűzték ki.

ként a Romimamról (Copsa Mica-Cugir) és általában megegyeztek. Holnapra összehívják ebben a kérdésben a nagybizottságot (legfelsőbb hadügyi tanácsot). A faember úgy engem, mint Akyficsosyxhe-t (Georgescu ezredes) meghív a bizottság ülésére. A nehézségükre vonatkozólag a faember teljesen a mi nézetünket osztja és garantálja a pontos fizetéseket. Ami a Strakonicer-iyoka (ágyut) illeti, jó volna, ha Akyfix-et (Georgescu ezredes) vennék szakértőnek, aki megmagyarázná a faembernek eme iyoga előnyeit. A fényoszorókra nézve a faember felhívta figyelmemet a francia konkurrenciára, ebben a tekintetben azt hiszem, nem számíthatunk megrendelésre, amíg a Romimam-ügyet (Copsa Mica-Cugir) el nem intéztük. Kérem interveniálni Pokorny igazgatónál, küldje el a fényoszorók leírását.”

„A faember abszurditásnak jelentette ki azt a tervet, hogy Romániában fegyvergyárat létesítsenek és ezért ebben a kérdésben sem mi, sem Schneiderék nem adunk választ. A faember meggyőződött az én legjobb intencióimról és a fegyverkezés kérdésében semmiféle döntést nem fog hozni az én megkérdésem nélkül. Kérem, küldjenek megbízást Akyfix-nek (Georgescu) a tárgyalásokon és árveréseken való részvételre, ez nem kerülhető el. A faember kívánja ezt. Kérem, fordítsák le franciára azt a két levelet, amelyet Akyfixre nézve átadtam és melyet Macek utján átveszek. Intézkedjék azonnal, hogy Vityz-et (Hawell) Prágába hívják. Vityz nem akarja elhagyni Bucurestit, sőt Prágában hagyott gyermekeit le is akarja hozni, ami feltétlenül elkerülendő.”

A levelet Zeletzky Bruno írta alá. A többi irat megfejtése a kézhez vett chiffre segítségével folyik.

Inflációt sürgetnek

a németországi nagyiparosok

Berlinből jelentik: A Birodalmi Bank vezetősege, tekintettel a jegybank devizakészletének újabb csökkenésére, megszorította a deviza igénylések kielégítésére vonatkozó korábbi rendeletét. A júniusi hónapban kiadott rendelet értelmében a devizaigénylőket követeléseik 10 százalékáig elégíthették ki, most az újabb rendelet értelmében az igénylőknek követeléseik 5 százalékáig állhat csak rendelkezésére a jegybank.

A hivatalos közlöny tegnapi száma közli az új gabonagazdálkodási rendeletet, amelynek első szakasza megállapítja, hogy a gabonatermés elhelyezése, a kenyérsütés, valamint az ármegállapítás ezentúl egyedül és kizárólag a birodalom 19 gabonaszövetsége által kiküldendő ugynevezett gabonakamarának hatáskörébe tartozik. A második szakasz úgy intézkedik, hogy az ideai termést átmenetileg az állami gabonaközpontnak kell beszolgáltatni. A rendelet szabályozza a külföldi rozs használatát is.

Daluége tábornok, a porosz rendőrség parancsnoka és a birodalmi rendőrség vezetője, kit Hitler a rohamosztagok átszervezésével bízott meg, az egyik francia lap munkatársa előtt érdekes nyilatkozatot tett. A tábornok többek között a következőket mondta:

— Elsősorban arra voltunk és arra leszünk tekintettel az átszervezésnél, hogy a vezetők úgy anyagi, mint erkölcsi szempontból megbízhatók-e? Igen gyakran előfordult ugyanis, hogy a rohamosztagvezetők visszártak a rohamcsapatok pénzével, hűtlenül kezelték a pénztárakat és tekintélyes károkat okoztak az államnak. A második pont: a rohamosztagvezetők erkölcsi megbízhatósága. Gondosan ügyelünk arra, hogy a leendő rohamosztagosok magánélete kifogástalan és kifogásolhatatlan legyen. Különben is elvem: csak nős férfi lehet vezető állásban. Az átszervezés munkáját rendőrcimmel hajtom végre.

A Züricher Neueste Nachrichten közli megbízható forrásból, hogy a német nagyiparosok és exportőrök memorandumot terjesztettek a német kormány elé, amelyben rámutatnak annak a szükségességére, hogy

a márka értékét 40 százalékkal csökkenték.

Az emlékirat szerint csak egy jól megszervezett infláció képes Németországot a pénzügyi katasztrófától megmenteni.

Itt írjuk meg, hogy a „News Chronicle” berlini levelezője teljesen megbízható forrásból közli, hogy Torgler volt kommunista képviselőt a Reichstag-per fővádloitját néptörvény-szék előtt fogják felelősségre vonni a Reichstag felgyújtásáért.

Előkészületek

a Saar-vidéki népszavazásra

Saarbrückenből jelentik: Az 1935. évben megejtendő saar-vidéki népszavazás előkészítése már annyira előrehaladt, hogy tegnap felállították a kerületi irodákat és ki-nevezték a szavazási bizottságot, melynek feladata lesz a szavazás biztonságának az előmozdítása, a véleménynyilvánítás szabadságának garantálása és általában a népszavazás előkészítése és zavartalan lefolytatása. A ki-nevezett bizottság negyvenkét tagból áll és a következő összetételű: A tagok száma: holland 10, svájci 9, norvégiai 6, svéd 3, amerikai 3, angol 1 és luxemburgi 1. A bizottság tagjai hétfőn letették az esküt.

CORSO-mozgó mai műsora:

7¹/₂, 9¹/₂ órakor!
2 óra nevetés

STAN és BRAN KALANDOROK!

Jön! DON JOSE MOYGA

gyönyörű szép énekes kalandos filmje

TILTOTT DAL

Kétszáz ezer lejjel kell hozzájárulni Aradvárosnak a viadukt felépítéséhez

Dr. Ursu János nyilatkozik bucuresti-i útjának eredményéről — Az álláshalmozási törvényre való hivatkozással a belügyminiszter megtagadja az átmeneti bizottság alelnöke fizetésének kiutalását

Ursu János dr., a városi interimár-bizottság elnöke, aki tudvalegőleg néhány napot Bucurestiben töltött, hazaérkezett a fővárosból és ma délelőtt már részt vett egy a megyei tanács megalakulásán, mint a városi interimár-bizottság ülésén. Az átmeneti bizottság elnöke több aktuális ügyet intézett el Bucurestiben, ahol mindenekelőtt a viadukt építését sürgette meg.

— A viadukt terveit a CFR még mindig nem küldötte el Resitára, — mondotta munkatársunknak Ursu János dr., — de határozott ígéretet kaptam arra, hogy ez már a közeli napokban megtörténik. A CFR vezető körel egyben közölték velem, hogy a viadukt felépítési költségeinek fedezésére a vasutak nem rendelkeznek elegendő fedezettel és ezért annak a nézetüknek adtak kifejezést, hogy a munkálatok sokkal hamarabb elkészüljenek, ha annak építéséhez

Aradvárosa is hozzá járulna kétszáz ezer lejjel.

Igy tehát a város vezetőségének a közeljövőben foglalkoznia kell azzal a kérdéssel, hogy hajlandó-e kétszáz ezer lejjel hozzájárulni a viadukt felépítéséhez és hogy erre az összegre honnan találjon fedezetet. Szóba került Bucurestiben Aradváros tervezett kölcsönének ügye is, annak perfectálásával azonban várunk kell, mindaddig, amíg Tatarescu miniszterelnök és Slavescu pénzügyminiszter Párisból hazatér.

A viadukt égetően sürgős kérdését most már valóban a legrövidebb időn belül meg kell oldani. Abban az esetben, ha ennek más módja nem lenne, akkor a város vezetőségének meg kell szavaznia a kétszáz ezer lejjel hozzájárulást és elő kell teremtenie az erre szükséges fedezetet. Ursu dr., — mint a fentiekben kitűnik, — erre vonatkozólag rövidesen meg is teszi előterjesztését. Gradiste lakói éppen úgy adófizetői Aradvárosának, mint a lakosság többi része. Ezek az emberek, akiknek számára a közlekedés évek óta valóságos kálvária, megérdemlik tehát, hogy a lehető legrövidebb időn belül felépítsék számukra a viaduktot, még akkor is, ha ez Aradváros pénztárának bizonyos áldozatokat jelent.

Ursu János dr. nyilatkozata további részében a következőket mondotta:

— Mint ismeretes, a törvény, amely bennünket felhatalmaz arra, hogy a szerződés meghosszabbításáról tárgyaljunk, már megjelent a Monitorul Oficialban. A tárgyalásokat a közeljövőben meg is kezdjük a villanygyár vezetőségével, előzőleg azonban elektromérnökökből és más szakértőkből álló bizottságot akarok összehívni.

Itt írjuk meg, hogy az interimár-bizottság ma délelőtti ülésén Berzovan János pénzügyi tanácsos bejelentette, hogy a belügyminisztériumból Luca államtitkár aláírásával leirat érkezett, amely utasítja a város vezetőségét, hogy takarékosági szempontból ne fellebbezze meg a timisoarai revíziós bizottságnak azt a döntését, amelyben kiutalta Botioc Elek dr. volt polgármesternek a 96 ezer lejes fizetési hátralékot.

Ezzel kapcsolatban Constantinescu Sándor, az átmeneti bizottság alelnöke, a következő bejelentést tette az interimár-bizottság előtt:

— Ugyanakkor, amikor a belügyminisztérium ilyen eréllyel ragaszkodik ahhoz, hogy a volt polgármester fizetését olyan időtartamra kifizessék, amikor tulajdonképpen nem is volt hivatalában, megtagadta hozzájárulását ahhoz, hogy részemre az alpolgármesteri fizetést kiutalják. A miniszter ezt az intézkedést takarékosággal és az álláshalmozási törvény intézkedéseivel indokolja meg. A belügyminiszter határozatával kapcsolatban egyébként az átmeneti bizottság legközelebbi ülésén részletes előterjesztést kívánok tenni.

Mint emlékeztet, a város élén eddig két alpolgármester működött. Jelenleg azonban csak egy alpolgármestere van Aradvárosának. Az átmeneti bizottság egyik ülésén, tekintettel arra, hogy Constantinescu Sándor egyedül vállalta az alpolgármesteri teendőket,

dupla fizetést szavazott meg neki. A miniszter viszont ehhez a megoldáshoz, — az álláshalmozási törvényre való hivatkozással, — nem járult hozzá

és a fizetéstöbblet kiutalását nem engedélyezte.

Utlevél nélkül jöjjön velünk!

Az utazásokat Románia egyik legnagyobb utazást vállalata, a Hamburg—Amerika Linie Rt. rendezti — Abszolút megbízhatóság — Tökéletes rendezés — Teljes kényelem

Budapestre

Indulás augusztus 5-én. Visszaérkezés augusztus 12-én.

Kollektív utlevéllel, vízzummal együtt:

Arad—Budapest—Arad lej 1080.

Egyéni utlevéllel, vízzummal együtt:

Arad—Budapest—Arad lej 750.

Csak felutazás vízzummal együtt 750 lej, vízzum nélkül 460 lej. Gyermeknek négy éven alul kollektív utlevélnél 360, egyéninél 110 lejt fizetnek.

Bécsbe

Indulás augusztus 5-én. Budapest tartózkodás augusztus 8-ig. Bécs aug. 8—12. Visszaérkezés Aradra augusztus 12-én.

Kollektív utlevéllel, összes vízzumokkal együtt:

Arad—Wien—Arad lej 2175

Egyéni utlevéllel, vízzumokkal együtt:

Arad—Wien—Arad lej 1850

Egyszeri utazás Arad—Wien, vízzumok nélkül 1050 lej.

Belgrádba

Indulás augusztus 5. Budapesti tartózkodás aug. 5—8. Budapest—Belgrád hajót aug. 8 este—aug. 9 estig. Belgrád tart. aug. 9—11. Belgrád—Orsova hajót, a Vaskapu és Adakaleh-szigeti kirándulással. Orsova—Timisoarán át érkezés aug. 12-én este Aradra.

Részvételi ár, augusztus 5—12 között, 8 napon át, összes vasuti és hajójegyekkel, vízzumokkal, elsőrendű szállodákban való elhelyezés és ételmezéssel, autókár-kirándulásokkal, az aludnai kirándulásokkal együtt 4900 lej. Akik a budapesti programot nem veszik igénybe, 4000 lej.

Jelentkezési határidő augusztus 2-ig. A kollektív utlevélutasoknak július 26. A kollektív utlevélhez szükséges okmányok: állampolgársági, személyazonossági, katonai (50 évig) bizonyítványok, 3 darab, a hátlacon hitelesített fénykép. Asszonyok és gyermekeknekél férj, illetve szülői beleegyezés.

FELVILÁGOSÍTÁSOK és JELENTKEZÉSEK:

ARADI KÖZLÖNY utazási osztályában és

KÜNSTLER utazási irodában, Arad, Bul. Regina Maria No. 24.

az utazást rendező HAMBURG—AMERIKA LINIE R.-T. aradi képviselője.

Sertés-pestis pusztít

Aradmegye több községében

A város lezáratta az aradi sertés piacot

Aradváros élmezése és husellátása szempontjából rendkívül fontos kérdést tárgyalt le ma délelőtti ülésén Aradváros interimár-bizottsága. Dr. Armbruster Henrik helyettes főállatorvos részletes jelentésben számolt be arról, hogy úgy Aradon, mint a megye számos községében sertés-pestis pusztít, amely egyre terjed és ezért a legszigorúbb rendszabályokat kell életbeléptetni, egyrészt a járvány terjedésének megakadályozása érdekében, másrészt annak elkerülése végett, hogy a lakosság beteg sertésből származó húst kapjon. Aradon tizenhat ház van megfertőzve és ezekben a házakban harminc sertés kapta meg a betegséget.

A városi interimár-bizottsága a helyettes főállatorvos előterjesztésére elhatározta, hogy további rendelkezésig lezárattja az aradi sertés piacot. Így tehát sem Aradról, sem pedig a megyéből egyelőre nem lehet sertést a piacra behozni, de Aradról sem lehet sertést más községekbe, vármegyékbe, vagy exportra szállítani. A városi sertés tudvalegőleg jobban reagál a betegségre, a kövér sertés viszont szinte teljesen immunis vele szemben, már csak azért is, mert a kövér sertést nem hajtják ki a legelőre. Az interimár-bizottság ezért úgy döntött, hogy azokból a községekből, ahol fertőzés még nem mutatkozik, kövér sertéseket be lehet hozni a városba, ezeket azonban nem lehet a piacra felhajtani, magánosok nem vehetik meg és a gazdálkodók ezeket az állatokat csak a mézszárosoknak adhatják el. Az alábbi községekből viszont akár kövér, akár sovány sertés behozatala szigorúan tilos: Chisineu-Cris, Cued, Sagul, Curtici és Aradul-Nou.

A városi állatorvosi hivatal megállapította azt is, hogy a városban tyúk-kolera pusztít. A betegség terjedésének megakadályozása végett, ajánlatos a tyúkok beoltása. A már fertőzött tyúkok beoltását az állatorvosi hivatal 8 lejért, az egészségesek előzetes beoltását pedig darabonként két lejért végzi.

Színház—Művészet—Irodalom

* Az aradi Városi Színház műsora. Szerda: A Cserebogár, sárga cserebogár operettujdonság előkészületei miatt nincs előadás. Csütörtök este 9 órakor: Cserebogár, sárga cserebogár (Erdélyi Mihály operettjének bemutatója).

* Cserebogár, sárga cserebogár!... — ez a címe annak az operettujdonságnak, amivel csütörtökön lép a társulat a közönség elé. A darab méltatásához elég lenne annyi, hogy Erdélyi Mihály jegyzi a szerzőségét, aki iz, szín, tűz, hangulat terén utolérhetetlen. A téli főszezonban a „Zsindelyezik a kaszárnya tetejét” című operettjével erősítette meg azt a hitet, hogy kitűnően ismeri a közönség ízlését, hangulatát. A társulat nagy lelkesedéssel készül fel a ragyogó operett premierjére, amely egészen a jövő hétig uralni fogja a műsort.

... Gyógyítható-e a féltékenység? A féltékeny természetnek különös ismertetőjelei vannak, de éppen úgy gyógyítható, mint más betegség. Erről az érdekes témáról pompás cikkbem számol be a „Tolnai Világlapja” új száma, amely 52 nagy oldal és gazdag tartalommal jelent meg.

EFORIA TEKIRGHIOL

A TENGER BARÁTAINK SÁTORTÁBORA.

Nyitva június 15—szeptember 15-ig.

Elszállások „Canadian” sátrakban dupla tetővel. 1, 2, 3, 4, 8 és 16 személy részére. Villanyvilágítás, naponta 3-szori bőséges étkezés, jó ivóvíz, egészségügyi szolgálat szakorvosok által.

Jelentkezés, információ stb.:

SÁNDOR (EUROPA) HIVATALOS MENETJEGY IRODÁBAN

Bulev. Regina Maria 10., a megyei prefektúrával szemben.

CONSUM-TAGOK KÉSZPÉNZÁRON 6 HAVI RÉSZLETRE VEHETNEK RÉSZT! 465

Aradmegye nagytanácsának mai alakuló ülésén

Tartózkodtak a szavazástól a nemzeti-parasztpárt tagjai

Dr. Szuchy Pál, a Magyar Párt képviselője tagja lett az állandó választmányának — A nemzeti-parasztpárt tagjai kifogásolták a kulturális bizottságok összeállítását

Ma délelőtt tíz órai kezdettel megtartotta alakuló ülését Aradmegye nemrégiben megválasztott nagytanácsa. A megyeháza épületeit ebből az alkalomból fellebegtették, a kapuk bejáratainál pedig diszruhába öltözött rendőrök tisztelegtek az érkező tanácstagok előtt.

Az alakuló ülést dr. Suciu János volt miniszter nyitotta meg, mint korelnök. Nagyvonalu, szépen felépített beszédben utalt az alakuló ülés fontosságára és arra kérte a tanácstagokat, hogy tevékenységük során kapcsolják ki a politikai szempontokat és mindenekelőtt a vármegye összességének érdekeit tartsák szem előtt. Meghatott szavakkal, a kegyelet hangján emlékezett meg a megyei tanács két elhunyt tagjáról: Pop C. Istvánról és Goldis Lászlóról. A tanács tagjai a beszédnek ezt a részét állva, mélyszégyes csendben hallgatták végig. A megnyitó beszéd befejezése után a választott tanácstagok, majd pedig a kinevezett és konzultatív tagok tették le az esküt. Aradmegye új tanácsában tudvalevőleg a Magyar Párt két képviselője: dr. Olosz Lajos és dr. Szuchy Pál kapott helyet.

Ezután a megyei tanács tisztikarának és az állandó választmányának megválasztására került a sor. A választás titkos szavazás útján történt és abból a hivatalos lista került ki győztesen. A megyei tanács tisztikara a választás eredményének megfelelően a következő:

Elnök: dr. Suciu János, alelnökök: dr. Suciu János és Marsden Péter főesperes, titkárok: dr. Hans Kori és dr. Dovál Péter Pál. Késztor: Marienutiu Uros. A megye állandó választmányának tagjai a következők: Dr. Suciu Valer, Haidt Pál, dr. Szuchy Pál, Pascu Ferdinand, Póttagok: Drig Stefan, Stepan Simion, Tamás Péter.

A bizottságok megválasztása után dr. Lazar Ágoston volt prefektus emelkedett szóra és kifogást emelt a napirend összeállítására és kifejezte, hogy az összehívó ívet újból szövegezzék meg.

— A megyei tanácsot — mondotta — nem miniszteri rendelet alapján, hanem a közigazgatási törvényre való hivatkozással kell összehívni. Abban az esetben, ha az összehívó ív először a törvényre hivatkozik, mellékesen a miniszteri rendeletet is meg lehet említeni. A megyei tanács alakuló ülését eredetileg előbbi időpontra hívták össze, később azonban elhalasztották. Az összehívó ív azonban

nem tartalmazza az elhalasztás indokolását, ami súlyos formai hibának tekinthető.

Utána Grosoreanu Gyula, szintén nemzeti-parasztpárti tanácstag szólalt fel az úgynevezett fakultatív bizottságok megválasztásával kapcsolatban. A közigazgatási törvény 123. szakasza ugyanis módot ad arra, hogy a megyei tanács különböző kulturális, vallási, egészségügyi és gazdasági bizottságokat válasszon, amelyekben a tanácstagokon kívül arra érdemes polgárok foglalhatnak helyet. Grosoreanu Gyula

Megszűnt

a posta önkormányzata

Bucurestiből jelentik: A posta a tegnapi napra megszűnt önálló kereskedelmi intézménynek lenni. Franasovici Richárd közlekedésügyi miniszter jelenlétében tegnap adták át a közlekedésügyi minisztériumnak a posta szervezetét, amely ezután a minisztérium egyik ügyosztályát fogja képviselni. Franasovici Richárd nagy beszédet mondott, amelynek keretében kifejtette, hogy a posta ezentúl még fokozottabb mértékben fog megfelelni hivatásának.

arra kérte az elnököt, hogy ezeknek a bizottságoknak megválasztását halasszák el,

mert azok előterjesztett névsorát a nemzeti-parasztpárt nem ismeri.

Groza János dr. prefektus felvilágosította a felszólalót, hogy a bizottságok névsorát a legnagyobb körültekintéssel állították össze, szem előtt tartva azt, hogy azoknak összetétele általános megalapozást váltott ki. Felolvasta a kulturális bizottság névsorát, amelyben a megye kulturális életének számos vezető egyénisége szerepel, köztük Pop C. István és Goldis László özvegye.

— Azt hiszem — fejezte be a prefektus, — hogy az általunk összeállított névsor ellen senkinek sem lehet kifogása.

Ezután rövid vita keletkezett, majd pedig Cosma Mihály, a nemzeti-parasztpárt aradmegyei tagozatának alelnöke a következő bejelentést tette:

— Mi azzal az elhatározással jöttünk ide, hogy a legteljesebb harmoniában dolgozzunk a tanács keretén belül a megye lakosságának érdekében.

Most azonban sajnálattal tapasztaljuk, hogy az említett bizottságok névsorának összeállításánál előzőleg nem kérték ki véleményünket,

holott a megyei választások eredményéből nyilvánvalóan látható, hogy a megyei lakosság egy jelentős részének akaratát mi képviseljük. A kormányzópart — úgy látjuk — ezeknek a bizottságoknak kérdését családias alapon akarja elintézni. Mi tehát ebből levonjuk a szükséges következtetéseket és

bejelentjük, hogy a további szavazástól tartózkodunk.

Az elnök a bejelentést tudomásul vette, majd pedig még nyolc bizottság megválasztására került sor. Az előterjesztett listákat egyhangulag szavazták meg, a nemzeti-parasztpárti tanácstagok azonban tartózkodtak a szavazástól. A választások megtörténte után az elnök a megyei tanács alakuló ülését berekesztettnek nyilvánította.

A „Halálsugarakat”

a Népszövetség rendelkezésére bocsátja feltalálóját

New-Yorkból jelentik: Az Aradi Közlöny hirt adott arról a szenzációs találmányról, amely egész Amerika közvéleményét lázban tartja és amelynek joggal adta feltalálója: dr. Tesla a halálsugarak borzalmas nevét. A találmány állítólag 250 kilométeres körzetben minden életet elpusztít. A 77 éves feltaláló beszélgetést folytatott a sajtó képviselőivel és nyilatkozatában a következőket mondta:

— A halálsugarak segítségével 250 kilométernyi körzetben 10 ezer repülőgépet és a kérdéses körzetben levő minden élőlényt el lehet pusztítani és csak a legerősebb páncéllemezek tudnak ellenállni neki. A halálsugarakat lövő gépezeten különleges messzelátó van, amely, ha az elpusztítandó tárgyat megtalálta, automatikusan működésbe hozza a gépezetet. A halálsugarak előállítására azonban fantasztikus mennyiségű villamos áram szükséges: kerek 50 millió volt.

— Még nyitott kérdés, hogy a szabad levegőben minden áramvezető nélkül lehessen közvetíteni a halálsugarakat, melyek eddig csak légtüres csőben voltak indukálhatók. De nem maradok következetes a többi feltalálóhoz. Én találmányommal nem a háborút, az emberölést, hanem a béke megvédését akarom szolgálni. Találmányomat a Népszövetség leszerelési bizott-

Bűnügyi probléma lett a Gálló-féle pancotai tűzvészről

Érdekes ügyben folytat nyomozást az arad államrendőrség. Néhány nappal ezelőtt az arad első számú vizsgálóbírói hivatal vezetője, Serac Adrian vizsgálóbíró áttette a rendőrséghez Gálló János volt pancotai kereskedő ügyére vonatkozó aktákat, amelyek a sokat pertraktált gyújtogatással állanak összefüggésben.

Az előzmények ismereteseek. Gálló János azzal vádolták, hogy önmaga gyújtotta fel mármé és a bűnügy bíróság elé került. A Legfelsőbb Semmitől végző fokon felmentette a volt pancotai vállalkozót, aki erre egyrészt polgári pert tett a lyamatba a biztosítótársaságok, másrészt bűnügyi feljelentést tett perének két koronatanúja: Csutár Fülöp és Kohn Vilmos ellen, hamis eskü címén. A aradi törvényszék Csutárt és Kohnt felmentette az ítéletbe belenyugodott az ügyesség, míg Gálló jogi képviselője fellebbezést jelentett be. Így a t. misoarai Tábla dönt őszi ülészakában a bűnügyben.

A törvényszéki felmentő ítélet után felvetődött a kérdés: milyen következményekkel jár Csutár és Kohn felmentése? Mert ha ők nem vallották és nem esküdtek hamisan, akkor Gálló még bűnös volt — és fordítva. Ha Gálló ártatlan, akkor a két tanu következőképpen bűnös. Az arad első számú vizsgálóbírói hivatal is erre az álláspontra helyezkedett és újból megindította a bűnügyi vizsgálatot, majd áttette nyomozás végett a aradi rendőrséghez az ügyet. A rendőrség az elmúlt napokban hallgatta ki Kohnt és Csutárt Szó van arról, hogy a közeljövőben az egyik eddigelt biztosítótársaság kérelmére az aradi törvényszéknek határoznia kell afelett, elrendeli-e a újrafelvételt a Gálló-ügyben.

Egy millió belga frank kifizetésére kötelezte az államot az ilfovi törvényszék

Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék tegnap tárgyalta azt az érdekes pert, amelyben egy svájci bank nyújtott be az állam ellen 1 millió 78 ezer belga frank erejű. A per előzménye még 1919-re nyulnak vissza, amikor az állam kölcsönt kapott a Banque Belgo-Helvetique pénzügytől, amelynek államkötvényeket adott ellenértékül. A kölcsön 1924-ben járt le, az állam azonban tíz évi meghosszabbítást szerzett, úgy hogy a mostani lejárat 1934. július 1-én volt. Időközben a Belgo-Helvetique kölcsönt kapott a Banque Populaire Suisse-től, amelynek 703 román államkötvényét adott és amely a lejáratko-nyomban peresítette követelését.

A svájci bank keresetét most tárgyalta az ilfovi törvényszék Vantu-Preotescu-tanácsa, amely egyetemesen kötelezte az államot és a Belgo-Helvetique bankot, hogy

a követelt 1 millió 78 ezer belga frankot eredeti valutában, vagy lejben fizesse ki és 9 és fél százalékos kamatot itéljen meg a svájci pénzügyintézetnek.

CENTRAL: 7¼, 9¼ óraker!
NANCY CARROLL és CARY GRANT
izgalomban felülmúlhatatlan filmje

Asszony a kinpadon

SELECT: Repriz-promoer
7¼, 9¼ óraker!

AZ URAK A „MAXIM“-BÓL.

Zenés vigjáték, főszerepekben
LEE PARRY. JOHN RIEMANN
LEO SCHLESER. OSKAR KARLWEIS.

Jön: Öngyásága nem akar gyereket!
Főszerepekben Liane Haid, Georg Alexander,
Otto Wallburg.

H I R E K

Zápor

Írta: **KOSZTOLANY DEZSŐ**

A csönd akkora, mint egy kastélyban, ahol összeesküvésre készülnek, mindenki a helyén, szereposztásának megfelelően, csak arra várnak, hogy megadják a jelet s gyorsan, vad kegyetlenséggel végezzenek a mit sem sejtő áldozattal. Láthatatlan pokolgép kattog, elrejtve valahol, mélyen. Ég a gyújtószinór is. Csak percekről lehet szó. Az emberek visszafojtott lélegzettel suttognak, inkább jelekkel beszélnek, lábujjhegyen járnak, hogy ne zavarják a némaságot. Torkukban már ott fészkelődik a megváltó ordítás, de ennek még nem jött el az ideje. Villanyt gyujtanak az ünnepi sötétségben. Ez a dél az éjfélihez hasonlít. Iszákos felhők lógnak az égbolgözatról, ónszín, sötétkék, lila árnyalattal, repedésig tele vízzel, mint duzzadt, megpattanó tömlők. Kis szél ráncigálja őket ide-oda, atig észrevehetően.

Egyszerre rohanai kezd a szél, előre és hátra, fütül-fütyül, szikra lobban s olyan dörejt hallani, mintha löportorony röpülne a levegőbe. A csönd üvegpalfatója széttörik, fűsiketiő csörömpöléssel. Megkezdődik a tánc. Szakad a zápor. Oldalról támadja meg a házfalakat, vesszőzi a palánkokat, potozza az uccalámpákat haránt, pázsmás vizsugaraival, vastag, világosbarna csöppjeivel. Bokrok mosakodnak benne sikoltozva, falusi asszonyok módjára, fejükre borítva zöld szoknyájukat. Rózsák kövérednek tele szemlátomást. Fák ugrálnak vasrostélyukon, mint tréfás urak a gőzfürdők zuhanyalapjain, prüszkölve és rikkantgatva, hogy mennél többet kapjanak az áldásból, magasba tartva, lengetve ujjongó karjukat. A sár szomjasan habzsolja-vedeli a vizet. Vázak csatornái az oroszlánok dühével okádják az esőt, tajtékosan fehéren, szinte fölmagasztosodva. Kis forradalmas patakok vágatnak a kövezeten, cikáznak és bujóskaznak, a nagy hangversenyhez a scherzo-t szolgáltatva.

Azok, akik az imént hallgattak, most kiáltoznak. Azok, akik az imént a szobában kukoltak a lámpafénynél, abba hagyják munkájukat, kinyitják ablakukat. Azok, akik az imént bizalmatlanul magukba slüppedtek, most átszólnak szomszédjukhoz, ismerkednek. Csodálkoznak, hogy az ájulat, a tompaság, az unalom után ilyesmi is lehetséges. Tátott szájjal, bizonyos tisztelettel bámulják a természetet, a régi iskolához tartozó öreg művészt, akit ujjában mindenütt sikerrel utánoznak a színházakban, a moziban, a rádió hangjátékalban. Ugyáltszik azonban, néha még az eredeti is hat. A közönség egyre nő, egymás után jelennek meg az ablakokban a férfiak hálóingben, bajszkötővel, a kisgyermek a dadájukkal, az asszonyok is pongyolában s valamennyien kikönyökölnek, mint a páholyban, valamennyien mosolyognak, valamennyien föllelegzenek, úgy személik több mint egy félóra hosszát a játszó természetet. Telt háza van.

— **IDŐPROGNÓZIS:** Gyengülő északi szél, változó felhőzet, helyenként még eső. A hőmérséklet kissé emelkedik.

— **Károly király látogatása Bledben.** Bucarestből jelentik: Az uralkodó augusztus tizenegyedik és tizenhatodik között, — írja az Adevurul — amint azt hivatalos jelentés közli, hivatalos látogatást tesz Bledben Sándor jugoszláv királynál. Az uralkodót Tatarescu kormányelnök kíséri utján.

— **Slavescu eredményes tárgyalásai Párisban.** Bucarestből jelentik: Slavescu pénzügyminiszter ma Párisból telefonon felhívta Mitita Constantinescu alminisztert, akivel közölte, hogy a hitelezőkkel folytatott tárgyalások igen kedvezően haladnak, minden kilátás meg van a megegyezésre és reméli, — mondotta a miniszter — hogy szerdán, vagy csütörtökön már vissza is térhet Romániába.

— **Kimutatás az érettségi eredményéről.** Bucarestből jelentik: A közoktatásügyi miniszterium most állította össze az érettségi vizsgálatokról készült végleges kimutatást, amelyből kitűnik, hogy az ország területén 6015 jelölt jelentkezett ezidén és ezek közül 3182, tehát az összejelentkezők 52.90 százaléka tette le a sikert az érettségit. Tavaly 76.52 százalék állotta meg a sikert az érettségi próbáját. Az elmúlt nyolc esztendő során 65 ezer érettségizett fiatal ember kapott diplomát.

— **Szovjet repülőraj Páris fölött.** Moszkvából jelentik: Egy szovjet repülőraj a napokban indult Párisba, hogy viszonzza Pierre Cot francia légügyi miniszter moszkvai látogatását. A repülőrajt az orosz légi haderők vezérkari főnöke vezeti.

— **Egy német expedíció katasztrófája.** Kalkuttából jelentik: Lapjelentések szerint a Langa Parba hegység felkutatására elindult német expedíció hőviharba került. Az expedíció három tagja: Merkl, Vieland és Welzenbach német tudósok elűntek. Napokon át hiába keresték őket. Kutatásuk közben három bennszülött is elpusztult.

— **Különös nyugdíjkérés a cluji nyelvvizsgán.** A cluji postásvizsgán nagy feltűnést keltett, hogy egy kisebbségi vizsgázó a dolgozat helyett nyugdíjkérvényt írt a vizsgáztató bizottságnak. A kérvényező egy oradeai 57 éves postásné, aki, amikor a feladványt megkapta, dolgozatnak szánt ivére kérvényt írt, amelyben hivatkozott arra, hogy elérte a kellő 57 évet (miután a posta csak 57 éves korban nyugdíjaz) és kérte, hogy mentse fel a nyelvvizsga alól és nyugdíjazza. A kérvény főleg annak tudható be, hogy a postásné, aki már több nyelvvizsgán keresztül ment, nem akart ismét bizottság elé állni.

— **SÜLYOS AUTOBUSZSZERENCSETELENSÉG BUDAPESTEN.** Budapestről jelentik: Ma az esti órákban sulyos autóbusszerencsétlenség történt a főkapitányság előtti uccában. A Pécs—Budapest között közlekedő autóbussz hibás vezetés következtében beleszaladt egy villamoskocsiba. Az autóbussz felfordult és 15 utasa közül 6 sulyosan, míg a többiek könnyebben megsebesültek. A sebesültek között van West Fedor nyugalmazott követségi tanácsos is, aki felszemét vesztette el.

Igaz tréfával félrevezették Newyork rendőrségét

A múlt hét folyamán a newyorki rendőrközpont telefon kisasszonya, amikor a kagylót felvette, a következő izgatott bejelentést hallotta: „Siessen megmondani illetékes tényezőnek, hogy küldjenek ki azonnal rendőrküldeményt a Lennox-Avenue 650 alá, ahol legalább is 500 fegyvert és nagy löszerraktárt halmoztak fel. Többet, sajnos, nem mondhatok”. Az ismeretlen bejelentő letette a kagylót. Pillanatok alatt a rendőrségen nagy küldeményt szerveztek. Három teherkocsira rakták fel a hirtelen összeszedett, erősen felfegyverzett rendőrgénységet. Az expedíciót külön riporteri gépkocsi kísérte. Amikor a gépkocsi az említett helyre érkeztek, megállapították, hogy ott a 369. gyalogezred laktanyája áll. Az ismeretlen bejelentő tehát nem hazudott, a fegyverek és a löszermennyiségek ott voltak a megadott címen. Egész New-York nevetett a sikerült tréfán, amelynek a rendőrség áldozatul esett.

— **Házasság.** Dr. Dévai Károly budapesti ügyvéd és Erdős Böske — Erdős József hirdetőirodátulajdonos leánya — július hó 29-én, déli 1 órakor Budapesten, a Dohány-uccai templomban házasságot kötnek.

— **A város ellenőrzi a házak tatarozását.** Borneas Traian városi főmérnök az átmeneti bizottság mai ülésén beszámolt arról, hogy az utóbbi időkben a mérnöki hivatalhoz több bejelentés érkezett, amelyek szerint egyes házak ellen új város-szépészeti, mint építészeti szempontból kifogás emelhető, mert tulajdonosaik nem tataroztatják ezeket a házakat. A bizottság úgy döntött, hogy valahányszor a mérnöki hivatalhoz ilyen bejelentések érkeznek, felszólítják a háztulajdonosokat, hogy záros határidőn belül tataroztassák házukat. Abban az esetben, ha ennek nem tesznek eleget, akkor jelentést tesznek az eseményről a város vezetőségének és a szóban lévő háztulajdonosok ellen a városi szabályrendelet értelmében büntetőjogilag járnak el. Czettel Lajos dr. ezzel kapcsolatban megemlítette, hogy nem kellene túlszígoruan eljárni, mert sok olyan háztulajdonos van, akinek a mai viszonyok között a tatarozásra nem telik. A bizottság azonban végül is a fenti javaslatot fogadta el, amelynek értelmében a város a jövőben intenzívebben ellenőrzi a házak tatarozását.

— **Borzalmas gyilkosságok sorozata Angliában.** Londonból jelentik: Emlékeztetes, hogy a brightoni pályaudvaron egy feldarabolt női holttestet találtak egy bőröndben, amelynek azonban a feje és két karja hiányzott. Utóbb egy másik női holttestre is bukkantak, amely ugyancsak fel volt darabolva és ugyanekkor megtalálták az első holttest fejét és két karját is. A rendőrség most a borzalmas gyilkosság elkövetésének gyanúja alatt letartóztatta Toni Mancini olasz kalandort, akiről megállapítást nyert, hogy abban a lakásban lakott, ahol a második holttestet és a hullarészeket megtalálták. Mancinit az egyik éjszakai lokálban tartóztatták le és természetesen mit sem akar tudni a gyilkosságokról.

Kifosztottak

egy robbanóanyag-raktárt Ausztriában

Bécsből jelentik: Szerdán éjjelkor jár le a robbantószerkezt beszolgáltatásának határideje. Már eddig is igen sokan szolgáltatottak be robbanószerkeztet. A rendőrhatalóságokon óriási mennyiségű robbantószerkezt van felhalmozva. A beszolgáltatók legnagyobb része kijelentette, hogy felelőtlen propaganda áldozatai és teljesen elállnak a terrorcselekmények gondolatától. Hart közszégen ismeretlen tettesek kifosztották a szénbánya robbanószerkeztárát. A raktárhelyiség felügyeletévi megbízott mérnököt gondatlanság címén két napi elzárásra ítélték. Braunauban 535 robbanó-nüvelyt találtak.

Tirolban, Unterkirchen községen bomba robbant a paplakban, amely szétvetette az épület falait.

Grácából jelentik: A rendőrség letartóztatott egy nemzeti szocialistát, akit azzal gyanúsítanak, hogy ő követte el Grackorn mellett azt a merényletet, amelynek következtében a villamos áramszolgáltatás elromlott és Bécs szombaton éjjel világítás nélkül maradt.

— **A cseh kommunista párt együttműködést ajánlott fel a szocialista pártoknak.** Prágából jelentik: A kommunista párt érintkezést keresett a csehszlovák szocialdemokrata párttal, a német kisebbségi szocialistákkal és a cseh szocialistákkal és ajánlatot tett együttműködésre vonatkozólag. A kommunisták közös frontot javasoltak a nacionalizmus, a fascizmus és a háborus uszítók ellen. Mindhárom szocialista párt visszautasította a kommunista párt ajánlatát, azzal a megjegyzéssel, hogy Csehszlovákiában a helyzet egészen más, mint Franciaországban és a Saar területen. A csehszlovák földön nagy szakadék választja el a szocialistákat a kommunistáktól.

— **Aradon ma, szerdán este együttes gyász-ünnepély lesz Herzl halálának 30. évfordulója és Bialik halálának emlékére.** Chaim Nachman Bialik a Bécsben elhunyt világhírű héber költő holttestét Bauer professor bebalzsamozta, majd a bécsi zsidó temető ceremóniatermében ravatalozták fel. A ravatal mellett 5 napon át bécsi zsidó egyetemi hallgatók állottak diszórseget. Bécsből különvonat vitte a költő holttestét Triestbe, a „Lloyd Triestino” vezérigazgatósága ingyen hajót bocsájtott a cionista világszervezet rendelkezésére, hogy a nagy költő holttestét Palesztinába szállítsák. A hajóstársaság felajánlotta, hogy saját költségén diszórseget állít a holttest mellé. Bialikot a tel-avivi temetőbe Achad Haam, a legnagyobb zsidó filozófus mellé helyezik örök nyugalomra. A világon szerteszét a zsidóság gyász-ünnepélyeket rendez Bialik emlékére. Aradon ma, szerdán este fél 10 órakor az Aviva-Barissia Herzl halálának 30. évfordulója alkalmával együttal Bialik-émlékünnepélyt rendez a zsidó kulturház Bulev. Berthelot 8. szám alatti helyiségében. Belépés díjtalan.

— **Kovács Zoltán ref. hitoktató-lelkészi állásba nevezték ki.** Az aradi református presbiterium ülésén az üresedésben levő lelkészi állás mellett létesített hitoktató-lelkészi állás betöltésével foglalkozott. A presbiterium gyűlésén kerültek minden vitát és egyhangulag úgy döntöttek, hogy a megtisztelő pozícióba Kovács Zoltán volt aradi segédlelkészt hívják meg, aki jelenleg a bányászati Sentesul-Nqun működik.

— **A város vezetősége jóváhagyta az Olimpia-PTT sportegyesületnek azt a kérelmét,** melyben az egyesület az építészeti illeték elengedését kéri a közeljövőben megkezdődő építkezéséhez. A sportegyesület épületeit ugyanis az 1921-ben pusztított árvíz tönkretette és a város vezetősége erre való tekintettel mentesítette most az egyesületet az építészeti illeték fizetése alól.

— **Gyomor- és bébántalmak,** hasüregbeli vérpangás, izgékonyág, migrén, kimerültség, szédülés, szívszorulás, rémes álmok, idegesség, általános rosszullét, a munkaképesség csökkenése sok esetben rövidesen megszűnnek, ha a beteg néhány napon át reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik.

— **Ma az alanti gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:**

JANKA: Bulevardul Regele Recland,
SZONDI: Str. Consistoriului,
WEISZ: Piața Avram Iancu.

Arzénnel megmérgezte férjét egy timísmegyei asszony

A törvényszék büntetésével együtt 15—15 évi fegyházra ítélte.

Szenzációs bűnyűvet tárgyalt a timisoarai törvényszék. Nicu Savu és Rujan Zsófia opatitai lakosok állottak a bíróság előtt gyilkosság vádjával terhelt. A vádirat szerint Rujan Zsófia szeretőjének, Nicu Savunak segítségével megmérgezte férjét: Rujan Demeter gazdát, aki 1932-ben hunyt el. A férj halála után egy évvel Rujan Péter, a meggyilkolt gazda unokaöccse tett feljelentést nagynénje ellen. A megejtett boncolás során hét milligramm arzént találtak a gazda belső részeiben. Az asszonyt és szeretőjét, aki időközben beköltözött Rujan Demeter lakásába, letartóztatták és ma állították bírái elé. Az ügy koronatanuja Rujanék 7 éves kislánya volt, aki elmondta, hogy látta, amikor az ebédre készített csirkehúst édesanyja valamivel bekente, majd amikor az ebédnél ő is akart belőle enni, anyja nem engedte, hanem elvette előle és édesapjának adta, a maradékot pedig a kutyának. Az állat néhány óra múlva kimúlt.

A vallomás után sor került Rujan Romulusz, a meggyilkolt gazda 10 éves fiának kihallgatására, aki határozottan anyja szemébe vágja, hogy szeretője segítségével megmérgezte apját. Az ügyész vádbeszédében sajnálta, hogy Romániában nincsen halálbüntetés, mert az ilyen elvetemült ember — halált érdemel. A védő kijelenti, hogy nem arzén, hanem rák végzett a beteggel és felmentést kér. A bíróság rövid tárgyalás után Rujan Zsófiát és Nicu Savut egyenként 15 évi fegyházra ítélte és kötelezte a vádlottakat, akik jó módú emberek, hogy a gyermekek eltartására 100.000 lej fizessenek. Ugy az ügyész, mint a védő felebbezt.

— **Robbanás Páris közelében.** Párisból jelentik: A főváros közvetlen közelében lévő Maison Lafitte katonai táborban robbanás történt. Egy nagy láda gránátot szállítottak a municióraktárba, amelyet minden valószínűség szerint olyan erősen ráztak meg az elhelyezéskor, hogy felrobbant. Négy katona azonnal meghalt. Egy asszony és egy gyermek súlyosan megsebesült.

— **Resita egy részét elöntötte az ár.** Resitáról jelentik: A többnapos esőzés és a megismétlődő felhőszakadások következtében a város egyes mélyebben fekvő részeit elöntötte a víz. Számos pincét elöntött az ár, amelynek színvonalja még egyre emelkedőben van. A víz egyes helyeken annyira alámosta a házak alapfalait, hogy bedúlásuktól kell tartani s ezért elrendelték a veszélyeztetett házak kiürítését és lebontását. Félt, hogy ha az esőzés nem szűnik meg, az ár víz még nagyobb területeket önt el és ebben az esetben Resita súlyos napoknak néz elébe. A mélyebben fekvő városrész házait már kiürítették és azok lakóit biztonságba helyezték. Resitán egyébként az a hír terjedt el, hogy a szomszédos Franzdorft szintén elöntötte az árvíz. Később megállapítást nyert, hogy ezek a hírek legalább is túlzottak, mert a hosszúságú esőzés Franzdorfton különösebb kárt nem okozott.

— **Aradon is a forgalmi rendőr röjja ki a közlekedési kihágás pénzbírságait.** Érdekes újtást kíván bevezetni az aradi rendőrkvesztura. A jövőben ugyanis — ugyanugy, mint külföldön — azok, akik gépkocsijukkal sebesen hajtanak, vagy más közlekedésügyi kihágást követnek el, a forgalmi rendőrtől azonnal hivatalos írást kapnak, amelyben közlik velük, hogy milyen pénzbírságot kell fizetniük. Ezek a bírságok a város javára folynak be. A rendőrkvesztura most Aradváros vezetőségének hozzájárulását kérte ahhoz, hogy füzeteket nyomtatson, amelyek a pénzbírságról szóló hivatalos írásokat foglalják magukban. A város vezetősége egyelőre husz ilyen füzet nyomtatásához járult hozzá.

— **Potyautazás a világ körül.** Budapestről jelentik: Dobos György budapesti illetőségű géplakatos tegnap érkezett vissza kalandos világkörüli útjáról. A géplakatos öt éven át mint potyautas járta a világot. 1929-ben egy gyorsvonat tengelyén tette meg az utat Bécsig, innen Zürichbe, majd gyalogszerrel a francia határra ment, ahonnan ismét tengelyen tette meg az utat Párisig. Itt beállt az idegen légióba, de Afrikából megszökött és a hajó kapitánya csak a Kanári-szigetekenél vette észre a potyautást, ahol aztán partra tettek. Innen részben hajón és részben vonaton beutazta a világot. Egyedül Amerikába nem tudott eljutni, pedig ez volt tulajdonképpeni célja.

— **Dr. Lukáts Jenő** Bohus-palota, III. kapu, Str. Romanului 3. szám alá költözött. Rendel: 8—10 és 3—5. Telefon: 7—93. 2927

— **Veszedelemes kerékpártolvajokat leplezett le az aradi rendőrség.** Hónapok óta garázdálkodnak Aradon a kerékpártolvajok és a rendőrség már valósággal tehetetlen volt velük szemben. Végre azután Iancu Traian rendőrigazgató újszólván külön osztályt létesített a kerékpártolvajok leplezésére. Ez az újítás eredménnyel is járt, mert amióta ez az „osztály” működik, mint-ha kevesebb lenne a tolvajlás. A most elfogott tolvajok kiskorúak, K. J. mechanikus és Cs. D. fűszeressegéd üzletszerűen üzték a kerékpáropást. Ugy vesztek rajta, hogy K. J. a mai ós-kapiacon el akart adni kerékpárralkatrészeket. Igazolatták, majd harátijával: Cs. D.-vel együtt felkísérték a rendőrségre. Itt mindketten tagadtak, azonban a házkutatás alkalmával mindkettőjük lakásán találtak gépeket. Később megtörték és elmondták, hogy hónapok óta foglalkoznak a kerékpárok tolvajlásával és eddig körülbelül 20 gépet loptak. A gépek nagyrészt még egészben eladták, de sokat vittek Oradeara és Clujra, majd szétszedve akarták áruba bocsájtani. A tolvajoknak kidolgozott „szisztémájuk” volt, amennyiben amíg az egyik felpattant a gépre, a másik állt a közelben őrt. Amikor azután a kárvallott tulajdonos nála érdeklődött, hogy nem-e látta ki ült a kerékpárjára, a „falazó” tolvaj más irányba küldte az érdeklődőt. Mindkettőjüket átkísérték az ügyészségre.

Még egy száraz, azután 17 esős év következik

Az esernyőgyárosok és az esőköpenyeket készítő nagyvállalkozók lapja tréfás formában azt írja, hogy ha igaza van az ugynevezett Bruckner-féle körforgási elméletnek, akkor még csak az 1935-ik esztendő lesz száraz, míg az azt követő 17 esztendőt az esőzések túltengése fogja jellemezni. Ezt a korszakot azután ismét 17 esőtlen esztendő követi. A kis cikk megjegyzi, hogy az esernyőgyárosok szakmája számára a 17 esős és 17 száraz esztendő ugyanolyan jelentőségű, mint a fogyasztók számára a hét sovány és a hét kövér esztendő.

— **Aradi rendőrségi hírek.** Reichenberg Ede, a „Dacia” szálló portása feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik a portásfülkéből ellopták Klein Pál utazó értékes bőröndjét. Az utazó megörzés végett hagyta a fülkében podgyaszát, amelyben textiláru volt, 5800 lej értékben. — Mendelovits Ignác Piata Luptei 11. sz. alatti lakos raktárából bőrfestékeket loptak. Az ellopott festékanyag értéke meghaladja a 3000 lejt. — Fenyvesi I.-né feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik Piata Avram Iancu 13. szám alatti lakásáról 1000 lej értékű különböző holmit loptak el.

LEGUJABB SPORT

A kölni atletikai viadalon értékes eredményeket értek el a magyar atléták

Kölnből jelentik: A 100 méteres síkfutásban első lett Borchmayer. (Németország) 10.6 mp. 2. Sir. (Magyarország) 10.6 mp. (tenyérszélességgel győz a jobb startot vett német). 3. Doaker. (USA) 10.7 mp. 4. Kovács. (Magyarország). A 400 méteres síkfutásban a következőképpen alakult a befutók sorrendje: 1. Fokima. (USA) 47.4. 2. Metzger. (Németország) 47.9 mp. 3. Barsi. (Magyarország) 48.3 mp., magyar rekord. Nagy küzdelem volt az 1500 méteres síkfutásban. Első lett Szabó. (Magyarország) 3.55.1 mp. 2. Werovs. (USA) 3.55.4 mp. 3. Schonburg. (Németország) 3.56.1 mp. Magasugrás: 1. Spitz. (USA) 195 cm. 2. Bodossy. (Magyarország) 195 cm. A két ugró holtversenyben küzdött, azonban az amerikai szerencsésebb volt. A 4x100 méteres stafétát a BBTE csapata nyerte magyar rekordidővel. 1. BBTE (Raggam-bi. Pajzs, Kovács és Sir) 41.6 mp. 2. Németország. A magyar versenyzők jobb váltásaikkal nyerték a versenyt, miután a német csapat ideje is 41.6 mp.

Ismét tizenkét gólt dobott a magyar vízipóló csapat

Pozsonyból jelentik: A magyar vízipóló válogatott csapat ma a pozsonyi válogatottal játszott és iskolajáték után 12:0 (6:0) arányban győzedelmeskedett a megerősített pozsonyiakon. A magyarok, akik nem is helyezték a fősúlyt a góldobásra, egymásután tetszés szerint érték el a góljait, miután olyan káprázatos játékot produkáltak. A gólok közül Halassy 4, Keserü és Németh 3—3, Vértes és Homonnay 1—1 gólt dobtak.

A török partórség agyonlőtt egy angol tengerészisztet

Az angol diplomáciai körökben nagy izgalma keltett a merénylet

A thénből jelentik: Samos sziget partvidékén súlyos incidens történt. Az angol Devonshire cirkálóhoz tartozó vitorlás csónakot a török partórség tűz alá vette és a csónakban ülő Robinson orvos-hadnagy megölte. Másik két tisztársának a tüzelés elszökülte partra menekülni, míg a lelőtt orvos-hadnagy a tengerbe esett és elmerült. A török kormány azonnal utasítást adott az eset kivizsgálására, még mielőtt a diplomáciai közbélelés megtörténhetett volna.

A kormány utasította a londoni török követet, hogy jelenjen meg az angol külügyminisztériumban és fejezze ki a török kormány sajnálatát az eset miatt. Hivatalos körökben jelentik, hogy egy vámtiszt volt az, aki a három angol tisztre tüzelt. A vámtiszt azzal védekezett, hogy a három férfiről azt hitte, hogy csempészek. A hatóságok egyébként megfojták állapítani, hogy a vitorlás csónakon raj volt-e az angol lobogó. Londoni politikai körökben nagy izgalmat váltott ki az angol tiszt elleni merénylet ügye. A lapok erélyes cizárást és teljes elégtételt követelnek.

— **Dr. Kugel** hazakerkezett. 4

— **Vége az iskolaévnnek és kezdődik a gondvisülő nagy gondja, hogy melyik tanintézetbe, melyik internátusba adja gyermekét, milyen életlyát vákasszon fiának, leányának.** Most jelen meg az „Internátusok, tanintézetek részletes tájkoztató című könyve”, mely ügyesen összeállított könyvecske részletesen ismerteti az oktatási intézeteket és nevelőotthonokat. Ezt a művet szülőnek nélkülözhetetlen cím-tájékoztató és fiktív portobélyeg beküldése ellenében bárkin ingyen megkaphat Erdős József hirdetési irodáj Budapest, VI., Teréz-körút 35.

— **Epekő-, vesekő- és hólyagkőbeteg, valamint azok, akik hűgysavas sók tulszaporodásban és köszvényben szenvednek, a természet „Ferenc József” keserűviz használata által állpotuk javulását érhetik el.**

FIAT Die Preise der neuen Modelle langem an mit **90.000**

Vertretung:
Garage Autobox
Str. Muresianu 5.
2926 **ARAD.**

— **Dr. Parecz Béla** a városi átmeneti bizottság ülésén napirend előtt a következő bejelentést tette: „Az intermar-bizottság folyó hó 10-iki ülésén marosparti zenélő gép-berendezés átvételének tárgyalása során kifejeztem az iránti kételyeimet, hogy a Blaschka és Rosenfeld vállalkozók által ezért berendezésért igényelt ár reális-e, mert nevezett egy 4 lámpás Philips-rádó leadó készüléket 14.0 lejért kínálnak a városnak, holott értesülésem szerint egy ilyen készüléknek normális ára nem több, mint 9000 lej. Az ülés után megjelentek nálam Blaschka és Rosenfeld Oéza urak és a Philips-cég által kiállított számlával, valamint levelezésükkel igazolták, hogy a várossal kötött konvenció szerint által a városnak felajánlott Philips Superinductance F 634. gyártási típusú rádó leadó készülék nekik 13.6 lejbe került, amihez hozzájön a készülék fuvarköltsége Timisoaráról Aradra. Készséggel megállapítottam ebből, hogy a cég által ezért a leadó készülékért a városi kört ár nem túl magas. A berendezésért igényelt összeget egyébként, miután a Sincai mérnök ur az ülésen nyújtott felvilágosításokból meggyőződtem arról, hogy az megfelel a berendezés értékének, meg szavaztam.”

URANIA

MA, szordán 7¼, 9¼ órákor
Legelősebb helyárrakkal!

DIRIGIBLE

(A LEVEGŐ HŐSEI)

Két rivális harca a diósőségért és a nőért.

JACK HOLT, FAY WRAY,
RALPH GRAVES

Jön: **Dübörög a föld** E. Hemingway regénye

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

„Külföldi kötelezettségeink teljesítése — becsületbeli kérdés,“ — mondta Slavescu pénzügyminiszter

A külföldön emelkednek értékpapirjaink — A pénzügyminiszter feltűnéstkeltő nyilatkozatának kedvező hatása

A Párisban tartózkodó Slavescu pénzügyminiszter feltűnéstkeltő nyilatkozatot adott a L'Information munkatársának a Párisban kötött új pénzügyi egyezményről, valamint pénzügyi helyzetünkről.

— A Párisban kötött egyezmény életbeléptetése már csak néhány mellékkörülmény elintézésétől függ — mondta Slavescu. — Köszönetet mondok külföldi hitelezőink képviselőinek teljesen megértő magatartásukért, amelyet irányunkban tanúsítottak. Nyugodtak lehetnek, mert vállalt kötelezettségeinknek eleget fogunk tenni. Legfőbb törekvésünk odairányul, hogy külföldi hitelünk a legjobb megítélésben részesüljön. Mi a mezőgazdasági államok közé tartozunk, tehát jobban érezzük a gazdasági válság hatásait, nemcsak az árak csökkenése miatt, hanem azért is, mert áruinkat a külföldön nehezebben bírjuk elhelyezni.

— A nagy nehézségek dacára állandóan azon dolgozunk, hogy a lej stabilitásának fenntartása érdekében megszerezzük a szükséges devizákat, amelyekkel külföldi adósságaink esedékes részleteit ki fizethetjük. Ez ránkézve becsületbeli kérdés, nemcsak az országnak, de nekem is az. Ennyivel ugyanis feltétlenül viszonzniunk kell a hitelezők megértő magatartását.

Mint Párisból jelentik, a francia-román barátság jó hatást keltett a külföldi tőzsdéken. A romániai értékpapírok 6—20 pont emelkedést értek el. A megjavult árfolyamu értékpapírok közé tartoznak a lejtabilizációs, az egyesítési és a fejlesztési kölcsönkötvények. Slavescu többször kifejezésre juttatott ígéreteinek hatása alatt eltűnt a bizalmatlanság irántunk és értékpapirjaink kurzusa emelkedik.

Selymet akartak árverezni az aradi vámnál, de nem voltak árverezők

Az aradi vámhivatal tegnapra tüzte ki az árverést azokra a cikkekre, amelyek az utóbbi hónapokban a vámraktárban összegyűltek. Ide tartoznak többek között azok az értékesebb cikkek, melyeket a külföldről jövő utasoknál találtak és elvámolás céljából átvettek tőlük, mert a szabályzatban előírt mennyiségnél nagyobb hoztak magukkal. Leginkább selymet, finom szövet és ehhez hasonló fényűzési cikkek kerülnek a raktárba utólagos elvámoltatás végett. Azonban sok utas nem tartja érdemesnek a vám kifizetését és inkább a hivatalban hagyja az árucikkeket. A raktárban olyan küldemények is felhalmozódtak, amelyeket a vámhivatal nem engedett ki az országból, mert külföldről még mindig nem érkezett meg a kompenzációs áru, már pedig anélkül a belföldi vámpontokat nem hagyhatják el a mi áruink.

Bizonyos időközben minden nagyobb vámhivatal árverésen szokta eladni a cikkeket és lezlet előtt nálunk is hirdetésben figyeltették az érdeklődőket a licitációra. De újabban elmaradtak ezek a felhívások és a közönség emiatt nem értesülhet arról a fontos aktusról.

Ez az oka annak, hogy a tegnap reggel 9 órára tervezett árverést érdeklődők hiányában nem tartották meg és egy hónap múlva újból megkísérlik az áruk eladását.

Kompetens forráshoz kérdést intézett az Aradi Közlöny aziránt: mennyi ideig tartják a vámraktárban ezeket az árucikkeket?

— A szabályzat értelmében háromszor kíséreljük meg az árverést — volt a válasz — és ha mégsem sikerül a tárgyakat eladni, akkor Bucarestbe a pénzügyminiszteriumhoz küldjük, ha pedig időközben teljesen szétrágja azokat a moly, vagy más ok miatt használhatatlannak válnak, akkor megsemmisítjük. A romlandó árukat azonnal elárverezzük.

— Gyárak által használható nagymennyiségű nyersanyag van-e az aradi raktárban?

— Ilyen egyáltalán nincs nálunk — volt a válasz.

— Tilos a „şampanie“ szó használata. A Kereskedelmi és Iparkamara hivatalosan közli: A francia-román kereskedelmi egyezmény értelmében szigorúan tilos a romániai pezsgőket „şampanie“ elnevezéssel forgalomba hozni. A gyárak és kereskedők kötelesek a raktárakon lévő üvegek „şampanie“ feliratát legkésőbb 1934. szeptember hó 20-ig eltávolítani és helyette „Romániában készült pezsgőbor“ (vin spumos fabricat in România) szövegű címkét alkalmazni, mert ellenkező esetben eljárás indul ellenük.

Dorna-Vatra

804 méter magasan a tenger színe felett (Câmpulung megye.) 465

Szív-bajosoknak, érelmeszesedésben szenvedőknek, női bajoknak, reumásoknak. Szénsavas és iszapfürdők Hydro és mechanikai terapia.

Szórakozások: Kaszinó, mozi, katonazene, tennisz, kiránduló helyek, strandfürdő. Előnyös vasuti összeköttetés az ország minden részéből. — 50% os vasuti kedvezmény. — Jelentkezés. árak, információ:

a Sándor (Europa) hivatalos menetjegyirodában,

Bulev. Regina Maria 10., a megyei prefektúrával szemben. — CONSUM-tagok készpénzáron 6 havirészletre vehetnek részt

— Érdekes adókivetési esetek az aradi felebbezési bizottság előtt. Kedden újból ülést tartott az aradi pénzügyigazgatóság felebbezési bizottsága, amely több új cég felebbezését intézte el. A szóban levő cégek a múlt évben kezdték meg működésüket és a pénzügyigazgatóság akkor kivette rájuk az adót, amelyet már annak idején is megfelebbeztek, de eredmény nélkül. Az ideán az igazgatóság még magasabb adóalapot állapított meg, amely ellen az adózók azzal az indokolással felebbeztek, hogy az új adótörvény szerint a múlt évi adót kellene ez évre elővezetni. A felebbezési bizottság elutasította az apellátákat, azzal az indokolással, hogy az év közben megadózott új cégek ideiglenes adóját nem lehet a következő évre elővezetni, hanem új adókivetést kell végezni. A felek felebbezést jelentettek be a mai határozat ellen. Az egyik céget Messer Károly dr. ismert aradi ügyvéd képviselte.

— Háromezer szövészék megáll a belföldi textilgyárakban. Mint ismeretes, 20 százalékkal lecsökkentették a külföldről importálandó nyersanyag mennyiségét. Szakkörökben megállapították, hogy a behozatali tilalom miatt az országban a textil- és szövőgyárakban működő 15.000 szövészékből háromezer üzemen kívül marad, mert a nyersanyag hiánya miatt 20 százalékkal kevesebb gépet és természetesen ugyanannyi munkáskezet bírnak nélkülözni ezek az iparvállalatok. Bucurestiből érkezett jelentés szerint éppen most hoztak be Csehszlovákiából 250 újabb szövészéket, amelyet a satumarei vámhivatalnál hagynak mindaddig, amíg a csereáru exportálni bírják Csehszlovákiába. Érdekes, hogy ezt a 250 szövészéket behozatali engedély nélkül sikerült az országba juttatni.

465

NAPOT, LEVEGŐT, VIZET, HEGYET, ERDŐT, TENERISTRANDOT, SPOROT, SZÓRAKOZÁST

nyújt önnek egy EUROPA pausálkura az alábbi fürdővárosokban:

PÜSPÖKFÜRDŐ, VATRA DORNA, BUZIÁS, SOVATA, TUSNÁD

és a feketetenger partján CONSTANTA, MOVILA TEKIRGHIOL — CARMEN SYLVAN, GHIOL-BAI, BUDACHI-CORDON, EFORIA-PLAGE és az O. C. T. (tenger barátok) sátor-táborában. Dorna-Vatra fürdőhelyre jelentkezéseket július, augusztus és szeptember hónapokra, mindig az előző hónap 25-ig fogadjunk el

Információ, árak, jelentkezés:

a Sándor (Europa)

hivatalos menetjegyirodában

Bulev. Regina Maria 10., a megyei prefektúrával szemben.

CONSUM-TAGOK KÉSZPÉNZÁRON 6 HAVI RÉSZLETRE VEHETNEK RÉSZT!

NYILTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindenkinek, aki felejthetetlen, drága kis

Anikónk

temetésén részt vett, koporsójára virágot helyeztek, szóval, vagy virágzó sorokkal nagy fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

FISCHER DEZSŐ és NEJE.

Megnyílt az aradi Árutőzsde

Ünnepélyes külsőségek nélkül kezdte meg ma működését az aradi Árutőzsde a Kereskedelmi és Iparkamara kistermében. Az első tőzsdenapon egy talnagkereskedőn és egy aradmezei malomtűzadonoson kívül csupán a hites ügynökök jelenek meg, akik egy órán át várták a különböző szakmabeli megbízásokat, amelyek azonban az első nap elmaradtak. Szakkörök megállapítása szerint az ügyletkötések nagyrésze nem a hivatalos tőzsdenapokon, hanem azokon kívül jön létre. Az egy hét alatt kötött üzleteket a tőzsdén napon jegyeztetik a tőzsde iktatójába. Ez történt ma is, amikor egyik aradi nagy malom 30 vagon liszt ladáról szóló köteleveit jegyeztette be a tőzsdénél. A különböző minőségű lisztet belföldi tevők vásárolták a malomtól. Buzában, vagy más terményekben kötések még nem történtek.

— Franciaország hitelezői tiltakoznak a frank értékelésére irányuló törekvések ellen. Párisból jelentik: Franciaország külföldi hitelezőinek együttese nyilatkozatot tett közzé a frank leértékelésére irányuló törekvések ellen. Az egyesület rámutat arra, hogy a revalorizáció nem javítja meg az ország gazdasági helyzetét, nem csökkenti az árakat és csupán pillanatnyilag növeli a kereskedelmi forgalmat. De ezt az élet megdrágulása követné és felborulna az állami költségvetés egyenlő, amellyel pedig megrendítené a bizalmat az állammal szemben és a kölcsönre szánt tőkék még jobban elzárkóznának.

— A mai aradul-nou-l gabonapiacra az interenciós vásárlásról elterjedt hírek éreztették hatásukat és a buza ára némi emelkedést mutatott. Mennyiben 420 lej körül alakult ki. A tengeri, amelyből nagy felhozatal volt, 240 lejért cserélt ázdát. — A timisoarai gabonaárak a következők: buza 410, tengeri 250, zab 240, árpa 220 lej/árnyzat lanya.

Írta: H. R. Berndorff

(36)

Fordította: Pálóczi Horváth György

— Röviden, azt állítja Mr. Shearer, — szegte le az egyik riporter a többiek felé fordulva, — hogy ő

az amerikai nehézipar megbízásából s az amerikai tengerészeti minisztérium támogatásával olyan általános bizalmatlansági hangulatot teremtett ezen a komercianán, hogy a balsiker elkerülhetetlenné vált.

— Ugy van. Én elejétől fogva úgy kevertem a kártyákat, hogy a játék felbomoljon. És ezenfelül nem szabad elfelejteniük, hogy én hajómérnök vagyok, ismerem az összes technikai részletek-kérdéseket. Engem nem lehet hadihajókkal kapcsolatban az orromnál fogva vezetni.

— Szép história, mondhatom — mondta az egyik riporter — még szép botrány lesz belőle.

— Ez már nem az én bűnöm, uraim. Én igaz szívvel szolgáltam a hazámat, teljesítettem kötelességemet a fegyverraktárakkal szemben és ha most ők nem akarnak fizetni, akkor nem én, hanem ők a hazaárulók.

— Komolyan gondolja ezt, Mr. Shearer?

— A legkomolyabban, — válaszolta Mr. William P. Shearer, lekezelt az újságírókkal és elsietett a szállóból ügyvédjeihez.

Az ügyvédekkel ingerülten tárgyalt, megmagyarázta nekik, hogy vele nemcsak pénzügyileg, de hazafias szempontból is nagy igazságtalanság történt. Ő megakadályozta a tengeri leszerelést és most ezért nem akarják megjutalmazni. Hát nem égbekiáltó?

A világháború végén már páncéltankok gördültek végig a csatatereken, riadt csengetés jelezte a gáztámadásokat és a levegőből hullottak a repülőgépek bombái.

Ma is a tankok, a gázsórók és a bombavető repülőgépek jelentik a modern háborút.

Maga a tank francia találmány. Estienne tábornok csak nagy nehezen bírta rá a francia hadvezetőséget, hogy tankokat alkalmazzon. A háború vége felé négyszáztizenöt tank elegendő volt a német front összetöréséhez és háromszázötven tankkal át tudták törni a cambraili frontot. Cambrainál azonban a gyalogos támadás balul ütött ki, úgy, hogy a tanktörésnek nem volt maradandó sikere. A tankok és a gyalogság együttműködése már 1918-ban megkezdődött. Már akkor látni lehetett, milyen hatással lehet használni ezt a gépezetet, amelynek éle néhány száz tank és törzse néhány gyalogezred.

Franciaországnak háromezerhatszáz tankja van.

A tankok nem porosodnak a raktárak mélyén.

a tankokkal gyakorlatoznak, háborút lát-szanak,

a tankokat bármely pillanatban üzembe tudják helyezni. A világháború folyamán a tankok lélektani hatására helyezték a fősúlyt. A tanktámadás tulajdonképpen a gépfegyverosztagok ellen irányult. A tankok szétzavarták és megsemmisítették az ellenséges gépfegyverosztagokat, úgy, hogy a gyalogság a tankok mögött zavartalanul előre nyomulhatott. A tanktámadás végén a haditerv szerint a gyalogságnak nem volt szabad ellenséges gépfegyvertűzzel szembetalálkoznia. Ez a taktika csütörtököt mondott, ha a tanktámadást a gépfegyverosztagok helyett tüzérségi ellentámadás fogadta. Egyetlen ágyutalálalat úgy elpusztította a tankokat, hogy még ócskavasnak is alig volt ér-

demes őket eladni. A tankok keresztül-kasul hatoltak a drótkadályokon és amikor már szabad volt az út, mögöttük előretört a gyalogság. Most a tankok a gyalogság mögé kerültek és csak akkor álltak újra munkába, amikor a visszavert ellenség beásta magát. Így a tank segédeszköz volt a fedezékek elleni harcban.

Ma a tank nem segédeszköz, hanem önálló és nagyhatású harciszek. Azt rögtön hangsúlyozni kell, hogy természetesen ma is csak a gyalogság nyeri meg végérvényesen a háborút, de ma a tank szerepe sokkal nagyobb.

Mindig igen mulatságos, ha különböző folyóiratokban illusztrált cikkek jelennek meg a tankokról. A rajzok szerint a tank egy kisebb város nagyságával vetekszik, hasadékaiból 2—300 ágyúcső tátong és tetején néhány automobil és egy-két repülőgép időzik. Ahol ez a gigászi tank megjelenik, mindenütt óriási a fejvesztettség és egy-két ilyen tank eldönti a csatát. Vannak, akik ilyen rajzokat komolyan vesznek, de persze, a kissé jobban értesültek tudják, hogy

a világ legnagyobb tankja, amely jelenleg természetesen Franciaországé, összesen husz ember befogadására készült

A tank hatását a modern háboruban nem lehet másképp megismerni, mint a csata folyamán. A francia tank alkotója ezt mondja:

„A nehéz tankok keresztülvágják magukat minden akadályon. A döntő támadást az utánuk haladó könnyű tankok és a velük együttműködő gyalogság kezdi meg. A tanktámadás könnyű tüzérségi és gyalogsági támogatás nélkül semmit sem ér, de ezzel a támogatással igen hatásos.”

(Folytatjuk.)

SPORT KÖZLÖNY

Havaletz Péter nagy sikere a KSE atletikai versenyén

Jó eredményeket hozott a targul-sacuesc-i verseny, amelynek hőse az aradi Havaletz

Targul-Sacuesc-i jelentik: Sós József, targulsacuesci lelkész, a KSE kitűnő atlétája, jóformán teljesen egyedül, minden anyagi támogatás nélkül, pompás sikerű atletikai versenyt hozott létre, amelyen a rendező egyet atlétáin kívül, főképpen brasovi versenyzők vettek részt, valamint az aradi Havaletz Péter, aki ma a sulyszámokban dominál. Kitűnő rendezés jellemezte a versenyt, amelyen a vidéki atléták lakást és ellátást kaptak és az eredmények is kielégítőek. A legjobb eredményt elérő atléta részére dr. Novac Aurel targulsacuesci közjegyző ajánlott fel értékes színezüst tiszteletdíjat, amelyet Havaletz Péter nyert a diszkoszvetésben elért eredményével, a deklontáblázat szerint 936 ponttal. A versenyen egy országos rekord is megdőlt: Sós József a kétkézes gerelyvetésben állított fel új országos rekordot. A versenyen a következő kiemelkedő eredmények adódtak:

100 m. síkfutás: 1. Schmidt és Csegezi, mindkettő Olimpia Brasov, holtversenyben 11 mp. A két brasovi atléta remek versenyt futott.

Távolugrás: 1. Jonescu, (Astra, Brasov) 650 cm. Az újdonsült országos rekorder a gyenge elugróhely következtében nem tudott jobb eredményt produkálni.

Gerelyvetés: 1. Sós József (KSE) 5602 cm. Kétkézes gerelyvetésben Sós 8648 centiméterrel új rekordot állított fel.

Diszkoszvetés: 1. Havaletz Péter

(CAA) 4375 cm. Havaletz minden dobása 43 méteren felül volt.

Súlydobás: 1. Havaletz Péter (CAA) 1203 cm. Súlydobásban sem volt ellenfele Havaletznek.

Meglepetések a CAO tenniszversenyén

Oradeáról jelentik: Az esőzések következtében a CAO tenniszversenyének döntői közül egyeseket csak hétfőn tudtak lebonyolítani és a férfi egyes, valamint női egyesben óriási meglepetések adódtak. A férfi egyesben ugyanis a bucuresti-i Schindt legyőzte az ugyancsak bucuresti-i nagy favoritot, Hamburgert, a másik ágon pedig az oradeai Steiner került döntőbe, aki w. o. győzött Réti felett. A másik és talán az egész verseny legnagyobb meglepetését Liszka Mancsi szolgáltatta, aki legyőzte Popporné-Ziszovits Lenkét. Az eredmények: Férfi egyes I. o.: A középöntőben Hamburger 9:7, 6:3 arányban vereséget szenvedett Schmiedtől, Réti pedig visszalépett Steiner javára. Női egyes I. o.: 1. Liszka Mancsi (NSE), 2. Popporné-Ziszovits Lenke (CAO). Férfipáros: 1. Réti—Hamburger, 2. San Galli—Schmiedt. Vegyespáros: 1. Schmiedt—Popporné, 2. Réti—Liszka Mancsi.

O P. Szabó átadási listán. Az Újpest válogatott szélsőjátékosa, P. Szabó, transferlistán szerepel, ugyiszintén Kóvágyó is, míg Durás szabadlistán szerepel.

Ausztrália a Davis Cup európai zónagyőztese

Prágából jelentik: Nem várt hatalmas küzdelmet hozott az ausztrál—cseh Davis Cup európai zónadöntő, amelynek az ausztráliaiak voltak nagy favorítjai. Az első két nap után 2:1 arányban állt a verseny az ausztrálok javára, de harmadik napon, legnagyobb meglepetésre, a cseh Menzel 6:4, 6:4, 2:6, 8:6 arányban legyőzte a wimbledoni döntőben szereplő ausztrál Crawfordot és ezzel 2:2-re egyenlített. Az utolsó és egyben döntő jellegű meccset az ausztrál Mc. Grath és a cseh Hecht vívták meg és az ausztráliai 3:6, 6:2, 6:1, 7:5 arányban győzött. Végeredmény tehát 3:2 Ausztrália javára és a győztesek most az USA csapatával kerülnek szembe.

O Az Universitatea Oradeán. A cluj egyetemi csapat vasárnap Oradeán vendégszerepel és a CAO ellen játszik barátságos meccset. Az Universitatea vendégjátéka elé Oradeán nagy érdeklődéssel tekintenek.

O Magyar atléta-sikerek Bécsben. Vasárnap a WAC versenyén több magyar atléta vett részt és a távolugrásban, hármassugrásban, 400 méteres gátfutásban, valamint 100 és 200 méteres síkfutásban, magyarok győztek. A legkiemelkedőbbek Gyenes (MTK) a 100 és 200 méteren aratott győzelmei, ahol 10.8 mp. és 22 mp. idővel győzte le Közép-európa egyik legjobb sprinterét, a prágai Engelt.

O Brünnben is győztek a magyar vízilabdások. A magyar vízilabdó csapat prágai kettős győzelme után, hétfőn Brünnben játszott az ottani válogatott ellen és 8:0 féldő után, 17:1 arányban győzte le a honi csapatot. A gólokon Németh (8), Halasy (4), Vértessy (3) és Bozsi osztozkodtak.

Gyarak figyelmébe! **Original Bűr ellenőrző órák** nagybani áruk mellett **szerezhetők be.** **Kálmán A. Részvénytársaság, Arad**

Rádió műsor

— Romániai időszámlás. —

SZERDA, JULIUS 18.

Bucuresti. 14: Hanglemezek. 14.45: Hanglemezek. 20: Könnyű zene. 21.45: Hanglemezek. 22.15: Hegedűhangverseny. 23: Lehár-szerzemények. Utána: Zene-közvetítés a Cina-étteremből. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. H: Felolvasások. Közben: Hanglemezek. 13: Déli harangszó. 13.05: Eugen Stepat balalajkazenekara. 16.30: A rádió diákfelőrája. „Magyar költők”. 17: „A háztartásról”. 18: Dullien Klára hegedül zongorakísérettel. 18.30: „Amig egy repülő elindul”. Bánhidya Antal előadása. 19: Kovács István zongorázik. 19.40: „Emlékezés és feledékenység”. 20.10: Bertha-szalonzenekar. 20.45: „Szivarforradalom”. 21.15: A Budapesti Hangverseny Zenekar operaelőadásának közvetítése. 23.40: A Royal-szálló jazzzenekarának műsora. Utána: Bura Sándor és cigányzenekara muzsikál. — Bécs. 13: Déli hangverseny lemezek. Parasztszene. 13.30: Szórakoztató zene. 15: Híres művészlemez. 17.35: Hanglemezek. 18.35: Az alpesi kört. 19.55: A Ravag első népdalversenye Ischlen. 20.40: Katonazene. 23.50: Hangverseny. Utána: Táncczene. — Belgrád. 12: Lemezek. 21.10: Rádiózenekar. 19.30: Népdalok zenekarral. 20.10: Rádiózenekar. Utána: Zene a Mala Pivarna étteremből. — Berlin. 13: Déli zene. 14.15: Szórakoztató zene. 15.15: Kamarazene és éneklemezek. 17: Katonazene. 19.30: Fiatal zeneszerzők műveit játssza. 20.20: Frankfurt a/O. nyilvános népdalközvetítés. — Deutschlandsender. 6.45: Hamburg. 7: Berlin. 7.20: Königsberg. 12.30: Dalok. 13: Drezda. 17: Königsberg. 18.45: Cselő-zene. 19.40: Hangverseny. 21.10: Frankfurt. 21.30: Fuvószene. Utána: Stuttgart. — Kassa. 12.30: Cigányzene. 13.30: Hanglemezek. 14.10: Hanglemezek. 14.30: Magyar hírek. 16.15: Falusi fuvószene. 19: Zongorahangverseny. — Königsberg. 13: Déli zene. 14.05: Lemezek. 17: Hangverseny. 19.20: Deutschlandsender. 20.05: Harmonika hangverseny. 21.10: Frankfurt. 21.40: Róma. 23.30: Táncczene. — Milano. 13.30: Lemezek. 14.10: Tarka könnyű zene. 17.45: Gyermekdalok. 18.10: Kamarazenedélután Triestből. 20.30: Tarka zene. 21.45: Háromfelvonásos vigiáték. — Pozsony. 13.15: Lemezek. 14.40: Német és magyar sajtószemle. 16.15: Délutáni hangverseny. 19.15: Magyar adás, előadások és hangverseny. 23.45: Magyar hírek. — Varsó. 13.10: Könnyű zene. 14.05: Francia szimfonikus zene. (Lemezek). 17: Könnyű zene. 18.45: Schumann- és R. Strauss-dalok. 19.15: Lemezek. 20.15: Hegedűverseny. 20.40: Szalonzene (lemezek). 21.12: Könnyű zene lemezek. 22.12: Dalok. 22.30: Zongoraverseny. 23.15: Táncczene.

CSÜTÖRTÖK, JULIUS 19.

Bucuresti. 14: Hanglemezek. 15.40: Könnyű zene. 20.05: Ionescu-zenekar. 21.30: Előadás. Rossini: Sevillai borbély, hanglemezek. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 10.45: Hírek. 11: Felolvasások. Közben: Hanglemezek. 13: Déli harangszó. 13.05: Az 1. honvédegyezred zenekara. 14.30: Hetényi-Heidelberg-Buday Dénes-Sebő Miklós trió. 18: „Amerika ujjászületése”. Berényi László felolvasása. 18.30: Kalmár Rezső-Balázs László szalonkvintette. 19: „A történetkutató munkája”. (A legrégebb magyar pecét felfedezése). 19.30: A Budapesti Hangverseny Zenekar. 20.50: „Élünk, ahogy tessük”. Felolvassa Hosszu Zoltán. 21.20: Torokov-Tiedeberg Olga esz-dalokat énekel, zongorakísérettel. 21.50: Kis színpad. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: A rádió kulturális meggyedőrája. 23.15: Toll Árpád és Jancsi cigányzenekara muzsikál. Lipóczy József énekel. Utána: Guttenberg György szalon- és jazz-zenekara. — Bécs. 13: Rádiózenekar hangversenye. 15—15.30: Művészlemez. 17.40: Énekhangverseny. 18.40: Hangosfilm-dalok. 20.40: Táncczene. 22: Zenekari hangverseny. 23.50: A bécsi szimfonikusok rádiózenekara. Utána: Táncczene. — Belgrád. 12: Lemezek. 12.20: Lemezek. 12.59: Rádiózenekar. 19.30: Lemezek. 20: Dalok és áriák. 21: Granichstäden: Orkó, operett. 23: Táncczene. 24: Zene a Zanetski dóm éttermből. — Berlin. 6.20: Zene. 14.15: Operalemezek. 15.15: Bachaus-lemezek. Schumann-lemezek. 22.10: Hangverseny. 23.50: Rádiózenekar. Szórakoztató zene. Utána: Lemezek. — Breslau: 6: Reggeli hangverseny. 13: A rádiózenekar déli hang-

versenye. 14.45: Szórakoztató hangverseny. 17: Szórakoztató déli hangverseny. 18.50: Fuvóhangverseny. 20.30: Zene régi hangszereken. 22.15: Hangverseny. 23.45: Táncczene. — Brünn. 16.15: Rádiózenekar. 18.55: Lemezek. 20.55: Rádiózenekar. — Deutschlandsender. 6.45: Hamburg. 7.20: Berlin. 12.30: Hanglemezek. 13: Frankfurt. 17: Köln. 18.35: Wolff-dalok, modern zongoraművek és Schröder-dalok. 21.15: München. 22.15: Hanglemezek. 24: Breslau. — Milano. 13.30: Lemezek. 14.30: Tarka zenedélután. 18.10: Táncczene. 21.45: Le-oncavalló: Bajazzók című operája. — Pozsony. 11.25: Magyar hírek. 13.05: Lemezek. 13.30: Az állomás déli zenekari hangversenye. 18.50: Lemezek. 19.15: Magyar adás. 20.50: Lemez. 24: Magyar hírek. — Varsó. 13.10: Lemezek. 17: Balettzene. 18.15: Zongoraverseny. 20.15: Orgonaverseny. 20.40: Hegedűverseny. 21.12: Könnyű zene. 22.12: Zenekari hangverseny.

KÖNYVEK

Szép Ernő: „Dali dali dai”. Azt írja az író: „Olyan nagyon kívántam már egyszer apámról és anyámról mesélni, olyan jól esett ezt a könyvet írnom, olyan szép érzés a nyilvánosság előtt tiszteletet adnom két porladó szív emlékének. A tehetős hátramaradtak márványkövet rendelnek a szülei sírja fölé. Nem tehetek drága követ, egy olcsó könyvet tehetek csak a két szegénynek, jónak, kedvesnek porai fölé, a Napnak talán méltóztatik a könyv fedelére pillantani, ráérő szelőknek a könyv leveleit felhajtogatni”. A Pantheon „Jó könyvek” sorozatában jelent meg, 256 oldal, fűzve 27, egészvászonkötésben, finom papíron 57 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál. Cskj. Kérje a Pantheon-szenzációk jegyzékét.

Emil Ludwig: Mussolini vallomása. Európa legizgatottabb, legszínesebb politikai alakjának nagyszerű képe, egyben korrajza. Illusztrált kiadás az Athenum memoár-sorozatában, 57 lej mindenütt, vagy Lepage-nál. Cskj. Kérje a sorozat jegyzékét.

Kakuk Marci: A zendülők közt. Tersánszky új regénye a Nyugat kiadásában a magyar irodalom örögzien kedves alakjának új szerelmeiről és széthámoosságáról. Kakuk Marci a társadalom legalsó rétegeiben él, átacsonyabban már a világot nézni nem is lehet. Kakuk Marci elotvarása után új szenzáció ilti meg az emberi szívet, hasonló ahhoz, amit akkor érzünk, amikor először szállunk fel repülőgéppel és onnan nézünk le a világra. Kakuk Marci megtanít arra, hogy az ő mélységéből feltekintsünk. A kitűnő regény fűzve 60 lej, kötve 90 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál. Cskj. Kérje a Nyugat-könyvek jegyzékét.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

Egiptomi és Palesztinai kirándulás

Felejthetetlenül szép kirándulások mindkét országban. Tengeri utazás az S. M. R. (Serviciul Maritim Roman) hajóival. Minden tekintetben elsőrangú teljesítmények. Jelentkezések, prospektusok, felvilágosítások: Serviciul Maritim Roman (Román hajózási vállalat) aradi képviselőtől.

KUNSTLER Utazási és Vízum Irodában
Arad, Bul. Reg. Maria 24. 461

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további ára 10 szóig csupán **20 lei.** :: szó 2 lel. ::
Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este **9 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef. : 151

LEVELEZÉS.

„KAPOR”. Sivar életem borongós egéről aranyos-napsugar ragyogott egy percre felém... s ezen percek édes mámorító boldogsága legyen záloga annak a reménynek, hogy vasárnap 11—12 között a „szomorú-fűzél” találkozunk. 2922

HÁZASSÁG.

FÉRJHEZMENNÉ 44 éves csinosnak mondott özvegyasszony 30—40 ezer lej készpénzzel és berendezéssel. Komoly ajánlat „Jó háziasszony” jelígre az Aradi Közlöny kiadóhivatalaiban. 2910

AUKCIUMAZÁS.

HÁZVEZETŐNŐNK vagy anyahelyettesnek elmenne 44 éves intelligens özvegyasszony idősebb urhoz. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalaiban. 2918

Német kisasszony 7 éves fiúcskához felvételt k. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

LAKÁS.

Lépcsőházi bejárattal, butorozott uccai szoba, 1—2 személy részére, esetleg teljes ellátással, azonnal kiadó. Bul. Carol 81., I, em., ajtó 4. 1491

2 szobás, fürdőszobás lakást keresek a belvárosban. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalaiban. 2141

DISZKRÉT butorozott szobát keres vidéki ur. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalaiban. 2915

EGYSZOBÁS, előszobás uccal lakás mel- lékéhselyekkel, augusztus 1-re kiadó. Str. Ciorgariu 13. 2920

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Érett őszibarack csemege-fajok naponta friss szedésű, beszerezhető Szabó kertészet Pancota. 2542

Harmónium megvételre kerestetik. Lovas, Arad. Str. Oiluz 111. 2870

Üres vas- és fahordók eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Egy kis Wertheim kassza jó állapotban megvételre kerestetik Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalaiban kérjük leadni.

ARAD-CSANADI betétkönyv jutányosan készpénzért, vagy prima bekebelezésért eladó. Ajánlatokat Fenyves és Kormos ügyvédi irodába, Timişoara Str. Lono-vici 5. kérünk. 2925

Pasteurizált 2736
Salontai-Teavaj
minősége Romániában egyedülálló

HASZNALT, jó állapotban lévő kovács-üllöt megvételre keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2924

INGATLAN.

BELVAROSBAN 100—150 négyszögöl telket megvételre keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2921

Olcsó házhelyek,

a Dorobantilor és Griviței uccák sarkán eladók. Vízvezeték, aszfaltos ucca, autbuszmegeálló.

Megbizott Kiss Lajos „URANUL” ingatlanforgalmi iroda, városházával szemben, Bul. Reg. Ferdinand 1. szám, I. em.

ÜZLETEK.

NAGY ÜZLETHELYISEG olcsón kiadó „Földes palotában”. Ertekezni Plez háztulajdonosnál, Str. Ilarie Chendi 6. 2923

ERDÉLYI 2 gatteres fűrészfűzemhez lehetőleg közreműködő társ kerestetik 4—500.000.— Lei tőkével. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2917

KÜLÖNFÉLÉK.

Beraktározást nagyon olcsón vállal Comissio, Dacia kávéház mellett.